

Online organizacija odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi

Delić, Darija

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:760236>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-28**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

***ONLINE ORGANIZACIJA*
ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA
ZA DJECU RANE I PREDŠKOLSKE DOBI**

DARIJA DELIĆ

Split, 2021.

Odsjek za rani i predškolski odgoj

Diplomski sveučilišni studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

Predmet: Informacijska i komunikacijska tehnologija u odgoju i obrazovanju

***ONLINE ORGANIZACIJA ODGOJNO - OBRAZOVNOG RADA ZA
DJECU RANE I PREDŠKOLSKE DOBI
ONLINE ORGANIZATION OF EDUCATIONAL WORK FOR
PRESCHOOL CHILDREN***

Student :

Darija Delić

Mentor:

doc. dr. sc. Suzana Tomaš

Split, srpanj 2021.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Digitalne kompetencije.....	3
2.1. Digitalne kompetencije i Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske	5
2.2. Digitalne kompetencije odgojitelja djece rane i predškolske dobi.....	7
3. Sigurnost u <i>online</i> okruženju	9
4. Digitalni alati za komunikaciju i partnerstvo s djecom i roditeljma	12
5. Empirijski dio rada	17
5.1. Organizacija rada za vrijeme situacije izazvane koronavirusom	17
5.2. Oblikovanje odgojno-obrazovnih materijala za djecu	19
5.3. Istraživanje o mišljenju roditelja o <i>online</i> organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu predškolske dobi.....	23
5.3.1. Rezultati istraživanja	24
5.3.2. Interpretacija rezultata	44
6. Zaključak.....	46
7. Sažetak.....	48
8. Literatura	49
Prilozi.....	53

1. Uvod

Pandemija koronavirusa Covid 19 iznenadila je čitav svijet krajem 2019. godine. Sve aktivnosti iz života ljudi su se naglo promijenile, u svrhu zaštite zdravlja života i ljudi. Širom svijeta socijalizacija je prepoznata kao rizik za širenje ovog virusa. Javed, Sarver, Soto i Mashwani (2020) naglašavaju da pandemija utječe na pojedince i na društvo, na njihovo mentalno zdravlje i socijalne vještine te život uopće, te se pandemiju ne može smatrati samo medicinskim pojmom.

Unutar ustanova odgoja i obrazovanja, počevši od ranog i predškolskog odgoja, osnovne i srednje škole pa sve do fakulteta, zbog zaštite zdravlja ljudi, se zaustavlja uobičajeni način rada i prelazi se na digitalna rješenja realiziranja odgoja i obrazovanja.

Informacijska i komunikacijska tehnologija se ubrzano integrira u život ljudi upravo tijekom pandemije koronavirusa Covid 19. Kimani (2021) naglašava kako je informacijska i komunikacijska tehnologija, unatoč dobrobitima koje ima i koje je ponudila tijekom pandemije, najmanje bila zastupljena upravo u prvim razinama odgoja i obrazovanja djece kao što su vrtić i osnovna škola.

Ovaj diplomski rad se bavi temom organizacije odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi u *online* okruženju upravo zbog situacije na koju nas je prisilila pandemija koronavirusa. Prvi dio rada objašnjava i definira važnost digitalne tehnologije i njenih rješenja uopće. Poseban dio se odnosi na potrebu usavršavanja odgojitelja djece rane i predškolske dobi obzirom na dokumente poput Nacionalnog kurikuluma i europskog digitalnog okvira DigComp. Jedan dio se posebno bavi sigurnosti u *online* okruženju i činjenicama koje treba usvojiti kao preduvjete za sigurno korištenje dostupnih *online* alata za komunikaciju.

Drugi dio ovog diplomskog rada se bavi istraživanjem o zadovoljstvu roditelja *online* organizacijom rada za djecu rane i predškolske dobi putem vrtića na daljinu. Istraživanje je provedeno u ožujku 2021. godine s roditeljima djece polaznika vrtića u Solinu, Klisu i Splitu - a koji su imali iskustvo s radom vrtića na daljinu. Ovim istraživanjem nastojalo se utvrditi kako, koliko i na koji način je moguće ostvariti odgojno-obrazovni proces u uvjetima pandemije i privremenog zatvaranja vrtića u uobičajenom smislu.

Na kraju diplomskog rada se nalazi popis korištene literature i prilozi (upitnik koji se koristio za istraživanje o zadovoljstvu roditelja *online* organizacijom rada vrtića na daljinu).

2. Digitalne kompetencije

Pandemija koronavirusa Covid - 19 nas je zatekla krajem 2019.godine i ubrzala već odavno spremno digitalno doba. Sve je započelo potpunim zatvaranjem država, zaustavljanjem gospodarskih i ekonomskih aktivnosti širom svijeta. Odgoj i obrazovanje djece širom svijeta poprimili su jedan novi i nenadani oblik. Vrtići i škole nastoje okupljati i obrazovati djecu od kuće, preko osobnih računala i tableta. Generacije djece odrastaju u digitalnom okruženju, zbog zaštite zdravlja i sprječavanja širenja zaraze prouzrokovane novim virusom. Velika je odgovornost na svima koji imaju obvezu prenijeti djeci nova znanja i spoznaje. To u prvom redu, podrazumijeva da su odgojitelji, učitelji, pa i sami roditelji digitalno osposobljeni i kompetentni.

Europski okvir digitalnih kompetencija za odgojitelje, učitelje, nastavnike i profesore ili izvorno *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu* (u daljnjem tekstu Okvir), autorice Christine Redecker objašnjava složenost i strukturu potrebnih vještina i znanja u okviru informacijske i komunikacijske tehnologije. Ovaj Okvir usmjeren je na jačanje digitalnih kompetencija svih koji se bave odgojem i obrazovanjem. Podrazumijeva digitalnu transformaciju procesa učenja, u nesumnjivo, digitalnom dobu kojeg živimo. Potencijal digitalnih tehnologija u svrhu unapređenja, inovacija obrazovnog procesa, je putem Okvira, strukturiran u šest područja:

R 1. područje: profesionalni angažman

Profesionalni angažman odnosi se na upotrebu digitalnih izvora za suradnju, komunikaciju i profesionalni razvoj. Digitalne tehnologije se primjenjuju u komunikaciji unutar ustanove, u profesionalnim suradnjama, refleksijama o radu i kontinuiranom profesionalnom usavršavanju.

● 2. područje: digitalni izvori i materijali

Čitavo bogatstvo digitalnih materijala je na raspolaganju odgojiteljima i učiteljima. U ovom dijelu važno je pažljivo odabrati digitalne izvore i materijale, izraditi i prilagoditi digitalne materijale svrhama za koje se upotrebljavaju te upravljajući digitalnim materijalima, voditi računa o zaštiti istih i njihovom dijeljenju.

● 3. područje: učenje i poučavanje

Strategije učenja i poučavanja se dodatno mogu unaprijediti digitalnim tehnologijama ukoliko se učinkovito upravlja resursima koje imamo na raspolaganju. Poučavanje, vođenje i usmjeravanje, suradničko učenje i samoregulirano učenje u ovome području ističu da pravi

potencijal digitalnih postignuća leži u učenju usmjerenom prema učeniku. Poučavanje je najvažnije područje cijeloga Okvira.

- 4. područje: praćenje i vrednovanje

Praćenje i vrednovanje nam inače pomaže u odlučivanju što je dobro za napredak ili da osvijestimo koje faze nekoga procesa otežavaju pomake. Praćenjem i vrednovanjem digitalnih tehnologija možemo primijeniti kako njihova uporaba u učenju i poučavanju dokazuje svrsishodnost ili njihovu funkcionalnost vidi kao pogrešno usmjerenu. Moguće je i poželjno, da se na temelju praćenja i vrednovanja uvode inovativna rješenja koja će promijeniti i unaprijediti postojeće pristupe digitalnog učenja i poučavanja. Praćenje i vrednovanje uvijek bi se trebalo sastojati od strategija praćenja i vrednovanja, analize prikupljenih podataka i povratnih informacija na temelju kojih će se planirati daljnje aktivnosti.

- 5. područje: osnaživanje učenika

Primjena digitalne tehnologije u pedagoškom planiranju otvara mogućnost podrške pedagoških strategija koje su usmjerene na učenika, njegov proces učenja i odabir poučavanja koji ga individualno i interesno vodi do vlastitih ciljeva. Personalizacija poučavanja omogućava pristupačnost i inkluziju za sve, diferencijaciju i personalizaciju na različitim razinama i prilagođenu različitim brzinama učenja i aktivno uključivanje djeteta u proces učenja.

- 6. područje: omogućavanje razvoja i usmjeravanje digitalnih kompetencija učenika

Unutar ovoga područja naglašava se nekoliko očekivanih razina ili kompetencija koje bi učenici razvili nakon svih uspješno odrađenih faza: informacijska i medijska pismenost, digitalna komunikacija i suradnja, izrada digitalnog sadržaja, odgovorna uporaba i rješavanje problema pomoću digitalnih tehnologija i onih vezanih za digitalnu tehnologiju.

Nakon svih spomenutih područja, možemo zaključiti da je funkcionalizacija digitalnih tehnologija odavno osmišljena i kvalitetno pripremljena za sve koji imaju obvezu poučavati djecu odgoju i obrazovanju.

2.1. Digitalne kompetencije i Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje Republike Hrvatske

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (NKRPO, 2014) je dokument koji stupa na snagu u prosincu 2014. , a službeno se provodi u praksi od jeseni pedagoške godine 2015/2016. Dokument kojim se dječjim vrtićima daje posebno važno mjesto u cjeloživotnom odgoju i obrazovanju, sačinjava nekoliko drugih dokumenta:

- Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi (1991.)
- R Konvencija o pravima djeteta (2001.)
- Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje (2011.)
- Smjernice za strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske (2012.)
- Priručnik za samovrednovanje ustanova ranoga i predškolskog odgoja i obrazovanja (2012.)
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014.)

Slunjski (2015.) ističe kako ovim dokumentom djeca dobivaju mogućnost birati sa *švedskoga stola* sadržaje za vlastito učenje i razvoj te u isto vrijeme uče preuzimati odgovornost za svoje odluke. Apostrofira se razvojna orijentacija kurikulumu koji za djecu znači budućnost orijentiranu prema osobnim razvojnim interesima, mogućnostima i potrebama. Budućnost djece koju odgajamo u ovome trenutku neizbježno je vezana uz digitalne mogućnosti i tehnološki napredak. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u tome je kontekstu predvidio optimalne ključne kompetencije, koje će djecu, uvesti u korisnost cjeloživotnoga učenja (NKRPO, 2014, str.27.):

- Komunikacija na materinskom jeziku
- Komunikacija na stranim jezicima
- Matematička kompetencija i osnovne kompetencije u prirodoslovlju
- R Digitalna kompetencija
- Učiti kako učiti
- Socijalna i građanska kompetencija
- R Inicijativnost i poduzetnost

- Kulturna svijest i izražavanje.

Spomenute ključne kompetencije zajedno stvaraju sumu vrlo korisnih znanja koja se u djetetovu rastu i razvoju događaju sukonstruktivistički. Digitalna kompetencija se definira kao područje koje je važan resurs učenja za dijete, važan alat dokumentiranja procesa i karakteristika rasta i razvoja koje vodi odgojitelj i sredstvo kojim će dijete moći samovrednovati vlastite aktivnosti i proces učenja (NKRPO, 2014, str.28.).

Vekić - Kljaić (2016) navodi da roditelji i odgojitelji trebaju razumjeti informacijsku i komunikacijsku tehnologiju kako bi je koristili u svrhu kurikuluma koji ističe gore navedene kompetencije. Djeca današnjice puno brže doživljavaju neke stvari i činjenice nego što je to bio slučaj s djecom u prošlosti. Prensky (2001) objašnjava razliku između djece koja se danas rađaju u svijetu tehnoloških kreacija i inovacija i starijih generacija koje se pokušavaju priučiti promjena koje su ih zatekle u svijetu. *Digitalni domoroci* ili *digitalni urođenici* su rođeni u digitalnom dobu. Oni govore *digitalnim jezikom* koji ih ubrzano provodi kroz različite izvore znanja, time, na drugačiji način razvija njihove moždane ćelije. Znanje *digitalnog jezika* se može promatrati kao vrsta njihova matičnoga jezika. S druge strane, *digitalni doseljenici* ili *digitalni imigranti* su oni koji su učili ili uče koristiti računala u kasnijoj dobi. *Doseljenici* poznaju digitalne tehnologije na drugačiji način, pa autor Prensky njihov *digitalni jezik* prepoznaje kao *jezik drugačijega naglaska od digitalnih urođenika*. Za opću dobrobit, potrebno je da *doseljenici* nauče razmišljati kao *urođenici*, kako bi rast, razvoj, učenje i samovrednovanje bilo optimalno za sve sudionike.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje upućuje na to da je moguće višestruko utjecati na digitalne kompetencije djece korištenjem informacijske i komunikacijske tehnologije u neposrednom okruženju (prateći moderne tehnološke izume u obiteljskom i vrtićkom okruženju). Cilj NKRPO je osiguranje dobrobiti za djetetov cjeloviti rast i razvoj, odgoj i učenje djece i razvijanje kompetencija čije se postizanje temelji na shvaćanju djeteta kao cjelovitog bića (NKRPO, 2014, str.26). Suvremena tehnologija i digitalna postignuća uvelike mogu olakšati prijenos i proces učenja, kako za odgojitelje, tako i za djecu; i osigurati im osobnu, emocionalnu i tjelesnu dobrobit, socijalnu dobrobit i obrazovnu dobrobit. Naravno, ukoliko se koristi u pravoj mjeri.

2.2. Digitalne kompetencije odgojitelja djece rane i predškolske dobi

Nadrljanski (2006) najavljuje informacijsko doba i informatičku pismenost kao dio suvremenoga života koje povezuje narode, znanja, poslovanja i tehnologiju, ne mareći za geografske udaljenosti i različitosti. Informatička i informacijska pismenost, prema Nadrljanskome, nameće nove društvene promjene i prakse koje će proizvesti i nova razmišljanja o interpretaciji pismenosti uopće. Dobrota i Tomaš (2009) prikazuju u svome članku integrirani pristup prenošenja novih informacija i znanja djeci, potičući glazbenu umjetnost i informacijsku i komunikacijsku tehnologiju putem izrade glazbene igre za djecu na primjeru poznatog djela "Orašar". Ovo je tek jedan od primjera kako učitelji, odgojitelji, nastavnici mogu djeci na vrlo zanimljiv način, prilagođen u potpunosti njihovim razvojnim potrebama, prenijeti konkretna znanja.

Kodžoman Svalina (2020) u svome radu istražuje o digitalnim kompetencijama odgojitelja, uspoređujući statute učitelja i odgojitelja, iskustva djelatnika odgojno-obrazovnog procesa unutar Hrvatske i u drugim državama. Uz podsjetnik da Hrvatska ima i Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije *Nove Boje* još od 2014.godine, autorica naglašava da se korištenje informacijsko komunikacijske tehnologije u tijelu teksta i sadržaja dokumenta podrazumijeva od osnovnoškolskog obrazovanja. Time se javlja paradoks teorije i prakse koji ne svrstava odgojitelje kao korisnike informacijske i komunikacijske tehnologije. Istraživanjem o digitalnim kompetencijama odgojitelja s područja Splitsko- dalmatinske županije, Kodžoman Svalina (2020), donosi rezultate u više kategorija koje objašnjava dimenzijama DigComp -a, svrstava u 5 područja koja uključuju 21 digitalnu kompetenciju. Sudjelovanje odgojitelja je bilo dobrovoljno i anonimno. Odgojitelji su imali mogućnost označiti i vrednovati svoje kompetencije kao temeljni, samostalni i iskusni korisnici. Na kraju je zaključeno da se odgojitelji služe informacijskom i komunikacijskom tehnologijom u svrhu prikupljanja sadržaja i podataka, za planiranje i pripremu sadržaja ali se ne osjećaju dovoljno kompetentno u izradi *online* sadržaja. U istome istraživanju nije poznato, a jako je važno, imaju li odgojitelji na radnome mjestu uvjete za korištenje digitalnih kompetencija. Jedan dio njih (10%) smatra i da računalima nije mjesto u sobi dnevnog boravka djece.

Delić (2018) uspoređuje inicijalno obrazovanje odgojitelja nekad i danas, kroz vrijeme koje se mijenja u tehnološkom modernom svijetu. Nekada odgojitelji na svom studiju nisu imali predmet informacijsku i komunikacijsku tehnologiju kao što imaju danas studenti ranog i predškolskog

odgoja. Odgojitelji su se samostalno ili putem privatnih edukacija, na stručnim usavršavanjima iz ovog područja, neformalno i informalno, pokušavali naučiti primjenama digitalnih znanja u praksi dječjih vrtića. Autorica Delić spominje i CARNET koji poznavanje informacijske i komunikacijske tehnologije ne vidi samo kao pronalaženje potrebnih informacija u *online* okruženju, već i pravilno upotrebljavanje i primjenu dostupnih informacija u znanje.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje spominje digitalne kompetencije kao ključne, među njih 8. Nastavno na to, odgojitelji bi trebali imati više znanja nego prije za primjenu digitalnih sadržaja i razvijanje digitalnih kompetencija. U svojim dječjim vrtićima odgojitelji bi trebali imati mogućnost korištenja računala, laptopa, tableta u odgojno-obrazovne svrhe. U svojim stručnim usavršavanjima, trebali bi imati više edukacija informacijske i komunikacijske tehnologije jer smo pandemijom koronavirusa Covid - 19, ustanovili da imamo nesrazmjer digitalnih mogućnosti i digitalne primjene u praksi. Abdelhafez, A. (2021) primjećuje da su se tijekom pandemije četiri strategije pokazale učinkovite u profesionalnom digitalnom usavršavanju osoba koje rade u sustavima odgoja i obrazovanja, a to su: virtualna profesionalna učenja, videokonferencije u svrhu prenošenja, promicanja i izmjene znanja, globalni *webinari* koji su bili dostupni u pravo vrijeme svima i sigurno dopisivanje u *online* okruženju. Dakle, ako bismo htjeli, mogli bismo se praktično usavršavati i unapređivati vlastite digitalne kompetencije.

Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije u ranoj i predškolskoj dobi podrazumijeva digitalnu kompetenciju odgojitelja, koji će uz pomoć iste, stvarati nove aktivnosti i igre za djecu u *online* okruženju, vodeći računa o njenoj pedagoškoj, edukativnoj i razvojnoj svrsi (Sillat, Kollom, 2017).

„Novi mediji” donose cijeli niz socijalnih implikacija u komunikacijski svijet i ne može ih se promatrati samo kao tehnološki oblik, već i kao sadržaj novih društvenih odnosa. Iako su mreže i mrežni sustavi dio interpersonalne komunikacije, masovna komunikacijska sfera suočava se s novim paradigmama koje su novi mediji donijeli u novo komunikacijsko okruženje, a među njima je i ono da se na informaciju gleda kao na javno dobro. “

Maletić, F. (2014).

3. Sigurnost u *online* okruženju

Matković (2019) upozorava da Internet može bit odlično mjesto za istraživanje, komunikaciju s bližnjima i prijateljima te zabavljanje pomoću interaktivnih igara, ali *online* komunikacija i istraživanje i zabava uz računalne igrice dolaze s rizicima. Sindik (2011, prema Mikić, 2004) djecu spaja s *medijskim* djetinjstvom u kojem odrastaju i bitnu ulogu ostavlja na roditeljima, koji trebaju znati da njihov utjecaj nije jedini. Djeca su osim roditeljima, okružena dječjim vrtićem, školom, društvom, rodbinom i medijskom utjecaju. Ružić (2011) napominje da su djeca najlakša meta na Internetu te je potrebno kvalitetno promišljati zakone i legislative na državnim i međunarodnim razinama kako bi se djeca zaštitila. Vuletić, Jeličić i Karačić (2014) nagli razvoj digitalnih tehnologija vide kao prijetnju moralnim, etičkim i psihološkim statusima kod djece, sklonost ka modificiranju percepcije stvarnosti.

Posebno zabrinjava činjenica da kod djece predškolske dobi prilikom korištenja Interneta postoje 4 kategorije eventualnih rizika (*content, contact, conduct and contract risks*), a to su u prijevodu: **izloženost različitim sadržajima** koji mogu biti neprimjereni za djecu predškolske dobi, **ugovorni rizici** koje djeca mogu sklopiti ne promišljajući o kasnijim posljedicama/nesvjesno također, **kontaktni rizici** koji bi ih spojili s ljudima koje ne poznaju i nisu od povjerenja te **rizici neprimjerenog ponašanja** koji su mogući prema njima ili prema nekome drugome (<https://raisingchildren.net.au/preschoolers/play-learning/screen-time-healthy-screen-use/internet-safety-3-5-years>).

Pintar (2018) navodi da odgoj djece podrazumijeva sinkronicitet obiteljskoga i izvanobiteljskog konteksta, tj. institucionalnog konteksta. U multimedijском priručniku za djecu predškolske i rane školske dobi *Medijska pismenost za najmlađe* (2021), autorica Čakmazović objašnjava o medijskoj pismenosti, medijima kao posrednicima u odgoju djece danas i pristupu medijskim sadržajima na siguran način. Jasno je da mediji danas, više nego ikada, utječu na odgoj djece jer su sveprisutni u dječjem okruženju od samoga rođenja. Odgojitelji, učitelji kroz formalan način obrazovanja utječu na djecu transparentnim i jasno definiranim planovima i programima, mediji provode *nevidljivi* kurikulum i to rade na potpuno neprimjetan, neslužben i neformalan, namjeran i nenamjeran način (<https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-za-najmlade-multimedijiski-prirucnik/>).

Sigurnost djece na Internetu, na području Republike Hrvatske je ispitana prilikom istraživanja kojeg je provela *Eu Kids Online Istraživačka mreža*, s djecom u dobi od 9 do 16 godina, 2018.

Većina djece koristi pametne telefone svakodnevno, i u odnosu na osam godina prije (2010) - taj je porast dvostruko veći. Uz ovaj podatak, ide i činjenica da će ta ista djeca prije tražiti pomoć ili savjet od roditelja u slučaju suočavanja s negativnim iskustvima (<https://www.medijskapismenost.hr/rezultati-istrazivanja-eu-kids-online-djeca-u-virtualmom-okruzenju>). Poput svih učenja, i učenje o medijskoj pismenosti, a samim time i sigurnosti na Internetu, trebalo bi započeti pitanjima već u ranoj dobi (Čakmazović, 2021). Denić, Nešić, Radojičić, Petković i Stevanović, (2017) u svome istraživanju na uzorku od 800 djece u različitoj dobi; od 5 do 7, od 7 do 11, od 11 do 14, od 14 do 18 i skupini odraslih osoba koje su uključivale roditelje, odgojitelje i učitelje osnovnih i srednjih škola - dolaze do višestrukih zaključaka. Djeci se interes za digitalnu tehnologiju mijenja uzlazno i sukladno s dobi, što su stariji, imaju potrebu više se izložiti u digitalnom okruženju. Po istraživanju, roditelji koriste Internet u skladu s potrebama života (nekada za razbibrigu kao što je čitanje novina, u svrhu posla koji obavljaju). Vrlo mali broj roditelja ispitanika, svojevremeno je konstatirao u istraživanju, da rijetko koristi Internet bankarstvo ali imaju profile na društvenim mrežama. Učitelji, njih 200, iz predškolske, osnovnoškolske i srednjoškolske razine, najviše koriste Internet za traženje potrebne literature i pripremanje edukativnih sadržaja, nešto manje u privatnoj sferi. Na kraju, potvrđeno je da djeca koriste Internet puno više nego odrasli; bilo da se radi o roditeljima, odgojiteljima ili učiteljima. Sigurnost na Internetu, potvrđuje istraživanje, još je i važnija.

Prema istraživanju Poliklinike za zaštitu djece Grada Zagreba i Hrabrog telefona, provedeno je prvo nacionalno istraživanje tijekom 2016. i 2017. godine o korištenju ekrana među djecom predškolske dobi. Na uzorku od 655 roditelja djece zagrebačkih vrtića, od najmlađe dobi (18 mjeseci) do 7 godina, i ustanovilo se da 97 % djece zna samostalno upaliti neki elektronički uređaj, 90 % koristi elektroničke uređaje prije spavanja a 50 % roditelja ne zna procijeniti jesu li elektronički uređaji štetni ili korisni za njihovu djecu (<https://www.medijskapismenost.hr/rezultati-istrazivanja-kako-hrvatski-predskolci-provide-vrijeme-uz-ekrane>). Diklić, Nakić i Šošić (2019) kritičko promišljanje digitalnog okruženja vide kao put razvijanja digitalne i medijske pismenosti kod djece i roditelja, odgojitelja ili učitelja.

Djecu je potrebno prije svega podučavati i razgovarati s njima o svemu što im nije jasno ili im je nepoznato. Ukoliko se roditelji ne osjećaju dovoljno kompetentno odgovoriti na sva dječja pitanja

iz područja digitalnih *online* okruženja, postoje stranice na kojima mogu naći većinu odgovora o različitim temama u *online* okruženju (<https://www.medijskapismenost.hr/sigurnost-na-internetu/>):

- Objavljivanje tuđih fotografija bez dozvole
- R Digitalni otisak i što on uopće znači?
- Nasilje na Internetu ili cyberbullying
- Vrijeđanje ili izostavljanje iz grupa
- R Internetski trolovi
- Poštivanje sebe i drugih u medijskom prostoru
- R Opasnosti kreiranja lažnih profila
- Kako razgovarati s djetetom ako sumnjate na cyberbullying
- Opasnosti multiplayer igara i rizično ponašanje
- R Što je Phishing?
- Zaštita privatnih informacija na Internetu itd.

Dobro je znati, GDPR ili opća uredba o zaštiti podataka nam svima omogućava zaštitu i privatnost osobnih podataka, odnosi se na 28 članica Europske Unije i jamči sigurnost svojim građanima čak izvan granica Europske Unije. Njen je primarni cilj smanjiti zloupotrebu osobnih podataka kao što su ime i prezime, broj osobne ili kreditne kartice, biometrijske i genetske podatke (https://ec.europa.eu/croatia/safety_on_internet_protect_your_personal_data_hr). Zakon o provedbi opće uredbe o zaštiti podataka unutar Hrvatske, donosi poseban članak koji se odnosi na privole djece na Internetu:

IV. OBRADA OSOBNIH PODATAKA U POSEBNIM SLUČAJEVIMA

Privola djeteta u odnosu na usluge informacijskog društva

Članak 19.

(1) Kod primjene članka 6. stavka 1. točke (a) Opće uredbe o zaštiti podataka, u vezi s nuđenjem usluga informacijskog društva izravno djetetu, obrada osobnih podataka djeteta zakonita je ako dijete ima najmanje 16 godina.

(2) Odredba stavka 1. ovoga članka primjenjuje se na dijete čije je prebivalište u Republici Hrvatskoj.

(3) Postupanje suprotno odredbama ovoga članka smatra se kršenjem članka 8. Opće uredbe o zaštiti podataka i podliježe sankcioniranju sukladno članku 83. Opće Uredbe o zaštiti podataka.

(https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_05_42_805.html)

4. Digitalni alati za komunikaciju i partnerstvo s djecom i roditeljima

Ljubetić (2014) navodi distinkciju između suradnje i partnerstva s roditeljima. Suradnja se promatra kao podređeni pojam u kojemu suradnički odnos implicira hijerarhiju odnosa gdje ustanova prednjači, uzima viši položaj u odnosu na obitelj i dijete. Partnerstvo, s druge strane, podrazumijeva da se dijete i njegove potrebe, dobrobiti, stave u centar obiju strana, obitelji i ustanove. Zajedničkim nastojanjima ustanova i obitelj realiziraju isti proces kojim se omogućuje najveća moguća potpora djetetu u ostvarivanju ciljeva. Kanjić i Boneta (2012) partnerski odnos obitelji i odgojitelja opisuju kao individualizirani pristup u koji je potrebno uložiti puno vremena i truda, međusobnog povjerenja kako bi isti svojom kvalitetom odgovorio na sve potrebe djeteta i njegove obitelji. Roje - Ćapić, Buljan Flander i Selak Bagarić (2020) opsežno su istraživale koliko vremena na dnevnoj bazi djeca provode pred ekranima (bilo da se radi o televiziji ili računalima ili drugim digitalnim uređajima s ekranima) i došle do zaključka da je važno educiranje osoba koje skrbe o djeci kako bi u partnerskom odnosu kvalitetno ojačali svoje i djetetove kompetencije medijske pismenosti. Ivaštanin i Vrbanec (2015) ističu kako na putu stjecanja povjerenja sudionici, roditelji i odgojitelji, moraju biti otvoreni za istraživanje, kako o odnosima, tako i o samima sebi. Za prepoznavanje specifičnih potreba roditelja, odgojitelji moraju biti posebno senzibilizirani jer će jedino tako ostvariti konstruktivno partnerstvo s roditeljima koje će biti na dobrobit djece.

Korištenjem digitalnih alata u komunikaciji s roditeljima, moguće je ostvariti novu dimenziju partnerstva. U uvjetima planiranja odgojno-obrazovnog procesa i rada na njemu tijekom pandemije koronavirusa Covid-19 partnerstvo s roditeljima uvjetovalo je komunikaciju s djecom. Prilikom odabira digitalnih alata za komunikaciju s roditeljima, potrebno je razmišljati o svim kategorijama: digitalnim kompetencijama roditelja, načinima i pravilima planiranja odgojno-obrazovnog procesa u skladu s Pedagoškim standardom i Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj, o sigurnosti podataka i korisnika, sadržajima koje se priprema i šalje u digitalnim verzijama te zaštititi djece i njihovim pravima. Naime, isključivo uz dobru volju roditelja,

njihov angažman i trud, dječji vrtići, odgojitelji su ostvarili kontakte sa svojom djecom iz skupine za vrijeme pandemije koronavirusa Covid - 19.

Digitalni alati koje je moguće koristiti u komunikaciji s roditeljima djece rane i predškolske dobi su sljedeći:

- **Elektronička pošta:** slanje i primanje poruka elektroničkim putem. Jedan od najstarijih načina digitalnog komuniciranja u svijetu uopće. Adresa elektroničke pošte se sastoji od lijeve i desne strane. Lijeva strana podrazumijeva odabrani naslov i ime, razdvaja se tipografskom oznakom @ iza koje dolazi domena elektroničke pošte. Sadržaj poruke šalje se u digitalnom obliku, može sadržavati i privitak. Svi korisnici imaju sandučić u koji se pohranjuje elektronička pošta (primljena pošta, odlazna pošta, skice poruka i spremnik za neželjenu poštu). Računu ili računima se pristupa uz osobnu jedinstvenu lozinku. Neželjena pošta ili *spamovi* mogu prouzročiti probleme vlasnicima elektroničkih adresa jer se najčešće šalju na više stotina adresa, najčešće su komercijalnog karaktera i oduzimaju tj. zatrpavaju unutarnju memoriju. Mogućnosti e-mail komuniciranja su daleko jednostavnije uz jedinstvene internetske servise koji se još nazivaju *mrežnom poštom*. Najpoznatiji su *Hotmail* i *Gmail*. (<https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=17645>). *Google gmail* nudi cijelu paletu usluga u svom paketu, od mogućnosti za videokonferencije i sastanke *Google meet*; *Google disk* na kojem je moguće dijeliti i mijenjati dokumente istovremeno s više korisnika; *Jamboard* na kojem je moguće u toku prezentacija ponuditi sudionicima u sudjelovanju tokom rasprava i odgovaranje na pitanja koja odmah predstavlja na virtualnoj ploči; zatim *Google Earth* koji omogućava pregledavanje svakoga mjesta na svijetu, unošenjem adresa ili lokacija putem svojih 2-dimenzionalnih i 3-dimenzionalnih mogućnosti na kartama; *Google kalendar* i *Kontakti* daju mogućnost unošenja obveza, događaja, napomena u kalendar i kontakata koji se sinkroniziraju u digitalnom obliku - na računalu ili nekom drugom prijenosnom uređaju; *Google classroom* omogućava okupljanje više elektroničkih adresa na jednom mjestu, poput virtualnog razreda, gdje su svima vidljivi određeni podaci i dokumenti; *Google obrasci* nude izradu i kreiranje upitnika, anketa i kvizova, prikupljanje podataka i matematičku obradu prikupljenih odgovora; i

još mnogo dodatnih usluga i aplikacija na svojoj digitalnoj platformi (<https://policies.google.com/terms/service-specific?hl=hr>).

Slika 1. Primjer *Gmail* paketa

(<https://nira.com/g-suite-free/>)

- **Društvena mreža Edmodo** se definira kao obrazovna platforma. Namijenjena je za komunikaciju učitelja i učenika, a u ranom i predškolskom odgoju može se koristiti za komunikaciju roditelja i odgojitelja. Edmodo se smatra sigurnim u *online* okruženju jer ga kontroliraju isključivo odgojitelji ili učitelji, a svi ostali ulaze na poziv. Omogućava dijeljenje dokumenata, audio i video sadržaja i drugih multimedijalnih sadržaja sa onima koje organizirano okuplja na svojoj platformi, u svome odjeljenju. Vrlo korisnim se smatraju *kvizovi* koje je moguće napraviti i *Biblioteka* u koju se može pohraniti sve korisne sadržaje. Osobito se preporuča u projektom radu koji se inače provodi dulje vrijeme, pa se sadržaji digitalnog oblika na ovoj platformi mogu pohraniti isto toliko. Nudi mogućnost

za kontroliranje sudionika virtualnog razreda ili odjeljenja, te time osigurava kontroliran protok informacija. Platforma je potpuno besplatna i dostupna za osobna računala i mobilne uređaje (<https://mooc.carnet.hr/mod/book/view.php?id=26294&chapterid=7613>).

Digitalni alati koji mogu koristiti odgojiteljima za izradu planiranih sadržaja u svrhu odgojno - obrazovnog procesa:

- **Padlet** - namijenjen je suradnji. Koristi se kao prazan papir ili *online* zid na kojem je moguće dodavati razne obavijesti, zadatke, sadržaje i informacije. Posebno se odlikuje jednostavnošću korištenja jer neovisno o razini digitalnih kompetencija, svima će koristiti. Bez teških uputa, svaki će se korisnik snaći vrlo brzo i otkriti sve potrebne funkcionalnosti. Moguće je kreiranje besplatnog korisničkog računa (<https://e-laboratorij.carnet.hr/padlet-kolaboracija-na-dohvat-ruke/>).
- **Story Jumper** - aplikacija ili alat za izradu digitalnih knjiga. Moguća je suradnja više korisnika i dijeljenje uratka na aplikaciji (moguće je digitalnu verziju i tiskati u papirnatom obliku). Može se pristupiti s prijavom. (<https://www.storyjumper.com/>)
- **Learning Apps** - alat koji služi za kreiranje sadržaja za djecu, gdje djeca mogu biti i uključena u proces izrade (<https://e-laboratorij.carnet.hr/learning-apps-jednostavno-izradite-alat-svoju-nastavu/>).
- **Kahoot** - je jednostavan alat za izradu upitnika s vizualnom podrškom koji se može ispunjavati putem mobitela, a koristi se upravo u obrazovnim digitalnim tehnologijama. Stoga, primjenjiva je i u radu s djecom rane i predškolske dobi (<https://kahoot.com/>).
- **Quizlet** - je alat za izradu različitih digitalnih obrazovnih materijala i sadržaja kao što su kartice, kvizovi znanja. Pristup je omogućen prijavom na aplikaciju (<https://quizlet.com/en-gb>).
- **Powerpoint prezentacija** - je odličan izbor za prezentiranje onoga što želimo prenijeti svojoj publici u digitalnom smislu. Moguće ju je vizualno oblikovati putem slajdova na koje možemo uvrštavati slike, audio i video sadržaje i najbitnije stavke onoga što želimo prenijeti kroz odabranu temu. Moguće ih je koristiti preko drugih aplikacija, i slati putem elektroničke pošte. Većina ugrađenih računalnih softvera nudi svoju verziju *Powerpoint* prezentacija za izradu.

Postoji cijeli popis preporučenih aplikacija i digitalnih alata koje je moguće koristiti u radu s djecom i organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu predškolske dobi preko partnerstva s

roditeljima: (<https://www.unicef.org/bih/izvje%C5%A1taji/otvoreni-obrazovni-digitalni-alati-za-interaktivnu-komunikaciju-putem-interneta>)

- Alati za suradnju i dijeljenje - *Answer Garden, Aww, Backchannel chat, Blogger, Chatzy, ClassDojo, Conceptboard, Dotstorming, Lino, Mindomo, Pinterest, Seesaw, Skype, Slack, Treelo, WeTransfer, Word Press, ZeeMaps, Zoom*
- Alati za kreiranje prezentacija, obrade fotografija, audio i video sadržaja - *Animoto, Biteable, Buncee, Emaze, Expeditions, Facepicelizer, Flipgrid, Glogster, Office OneNote, Office Sway, Pear Deck, Piktochart, Pixton, Prezi, Telegami, ThingLink, Vocaroo, Voki, Voxer*
- Alati za stvaranje didaktičkih igara i kvizova - *Crowdsignal, Edupuzzle, eSurvey Creator, FreeOnlineSurveys, Jigsaw Puzzle, Mentimeter, Poll Everywhere, Socrative, Typeform i sl.*

Prilikom odabira digitalnih alata za komunikaciju s djecom rane i predškolske dobi posredstvom i u partnerstvu s roditeljima, važno je jasno postaviti odgojno-obrazovni cilj koji će biti primjeren i svrhovit u ostvarivanju dobrobiti za dijete. Roguljić (2019) napominje da je velika odgovornost na roditeljima i odgojiteljima da primjerenom i inovativno pripreme sadržaje za djecu i njihovu budućnost jer informacijska i komunikacijska tehnologija ima utjecaja na svaki dio njihova i našega života. Primjena računala u odgojno-obrazovnim ustanovama trebala bi biti nazočna svakodnevno kao što digitalni uređaji jesu prisutni u odrastanju djece danas. Edukacija djece pomoću digitalnih uređaja treba biti sastavna pedagoška oprema suvremenog odgoja i obrazovanja (Roguljić, 2019, prema Nenadić - Bilan, 2001/2002). U pravoj mjeri i na pravi način, moguće je ostvariti više dobrobiti za dijete 21. stoljeća nego kontraindikacija po pitanju odgoja i obrazovanja.

5. Empirijski dio rada

U ovome dijelu prikazati će se iskustvo rada odgojitelja tokom pandemije, novih okolnosti rada od kuće, u okolnostima planiranja i realiziranja odgojno-obrazovnog rada u *online* okruženju. Prikazati će se i opisati iskustvo, dvojbe i kreativnost odgojitelja u planiranju sadržaja koje su nudili djeci posredstvom njihovih roditelja. Dogovori odgojitelja koji inače rade zajedno u skupini, konzultacije sa stručnim timom, prezentiranje sadržaja koji bi potakli roditelje na aktivnosti s djecom i način kojim su odgojitelji komunicirali s djecom biti će vidljivi kroz primjere iz prakse. Provedeno je istraživanje s roditeljima koji imaju iskustvo rada *online* vrtića. Rezultati, rasprava i zaključci istraživanja će se prikazati u zadnjem dijelu čime će se zaokružiti ova cjelina.

5.1. Organizacija rada za vrijeme situacije izazvane koronavirusom

Pojavom opasnosti za ljudsko zdravlje izazvane novim koronavirusom, rad predškolskih ustanova u svrhu odgoja i obrazovanja djece rane i predškolske dobi zaustavljen je kao i sve druge gospodarske i ekonomske aktivnosti širom svijeta. Neko vrijeme (otprilike dva tjedna) nije se održavao nikakav kontakt s djecom koja polaze predškolske ustanove. Opasnost od zaraze koronavirusom nije prestala, stoga je nakon proteka dva tjedna došlo vrijeme da se razmišlja o organizaciji rada predškolskih ustanova. Za školsku djecu se organizirala nastava preko državne televizije. Za predškolsku djecu, polaznike vrtića širom Hrvatske, osim zabavnih sadržaja na dječjim televizijama i programima, nije bilo propisanih i realiziranih odgojno-obrazovnih sadržaja sukladno planiranju i poticanju aktivnosti prema Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Odgojitelji su svoje aktivnosti prema djeci koja polaze njihove skupine organizirali na različite načine.

Bilo je jako važno ostvariti kontakte s djecom zbog novonastale situacije, zbog podrške i utjecaja na njihovo socio - emocionalno stanje. Zbog socijalnog distanciranja, djeca su naglo i nepovratno izgubila dio svoga djetinjstva s prijateljima, u socijalizaciji i društvenim odnosima. Djeca predškolske dobi nemaju iste mogućnosti kao djeca polaznici škola, nemaju dovoljnu razvijenu samostalnost i odgovornost da bi se s njima komuniciralo putem digitalnih tehnologija. Djeca rane i predškolske dobi ne posjeduju osobna računala ili mobilne uređaje osim ako im ih netko ne ustupi. Djeca trebaju pomoć i podršku roditelja da bi s odgojiteljima ostvarili kontakt, da bi razumjeli poticaje za aktivnosti koje im odgojitelji nude. U ovome slučaju, djeci je potrebno te

poticaje i pripremiti i ponuditi - onako kako to odgojitelj predlaže. Svakako je bilo jasno da se za djecu različite kronološke dobi moraju ponuditi različite vrste i prijedlozi aktivnosti. Odgojitelji jako dobro poznaju svoju djecu u skupinama, za njih planiraju individualizirane aktivnosti prema njihovim interesima u uobičajenim aktivnostima. U uvjetima odgojno-obrazovnog rada tijekom pandemije koronavirusa, o tome se još više može voditi briga obzirom da svatko pristupa aktivnostima kod svoje kuće. Odmah je bilo jasno da je kontakt s djecom rane i predškolske dobi bio moguć jedino u partnerstvu s njihovim roditeljima. Shodno tome, odgojitelji su morali razmišljati na novi način prilikom planiranja i predlaganja aktivnosti.

Najviše vremena izdvojeno je za planiranje aktivnosti i njihove prezentaciju roditeljima. Na razini ustanove za rani i predškolski odgoj i obrazovanje djece u Solinu - dječji vrtić Cvrčak Solin - odlučeno je da će se komunikacija i realizacija odgojno-obrazovnog rada odvijati putem *e-maila*. Na razini svojih skupina, odgojitelji su napravili mail adrese i izmijenili kontakte s roditeljima te ih obavijestili o načinu na koji bi s njima komunicirali u ovome vrlo osjetljivom razdoblju. Svi odgojitelji imali su na mobilnim uređajima dodane *e-mail* adrese svojih skupina. Na ovaj način odgojitelji nisu morali stalno biti uz otvorena osobna računala i roditeljima su mogli odgovoriti u svakom trenutku. Roditeljima je objašnjeno da nam je potrebna njihova podrška i prisutnost kako bi doprinijeli djeci aktivnostima pedagoški planiranih sadržaja. Veliki trud uloženi je u pisanje tjednog plana aktivnosti, koji bi bio odobren od strane stručne suradnice pedagoginje i koji bi istovremeno bio jasan i razumljiv roditeljima. Naime, roditelji ne moraju razumjeti pedagošku terminologiju ali aktivnosti koje mi planiramo moraju biti pedagoški i metodički osmišljene.

Odgojitelji su odlučili da će za potrebe planiranja i realiziranja odgojno-obrazovnog procesa raditi tjedni plan u Word dokumentu i *Powerpoint* prezentacijama. Dokumente će slati roditeljima privitkom u *mailu* kako bi se mogli pripremiti za neke od aktivnosti, ako i kada se djeca odluče da im je nešto zanimljivo. Ovo se pokazalo kao odličan izbor jer smo odmah u prvim danima ostvarili odlične kontakte s roditeljima i djecom. Na zajednički *mail* skupine stizale su fotografije zadovoljne djece koja se bave nekom od ponuđenih aktivnosti. Roditelji su se zaista trudili i pripremali su djeci poticaje kako im je bilo prikazano. Odgojitelji su mogli vidjeti sve aktivnosti djece putem fotografija, ali djeca nisu mogla međusobno vidjeti što njihovi prijatelji rade i čime

se zabavljaju kod kuće. Povezivanje djece u socijalnoj izolaciji bio je veliki izazov i za najkreativnije.

Odgojitelji su odlučili svakodnevno, od fotografija koje su primali od roditelja, napraviti mali video prikaz koji bi djeca mogla pogledati u prisustvu svojih roditelja. Na ovaj način, djeca su mogla vidjeti što im rade prijatelji s kojima idu inače u skupinu. Ovo je bio još jedan odličan potez odgojitelja koji su primijetili, nakon prvih videa, da stiže sve više fotografija.

5.2. Oblikovanje odgojno-obrazovnih materijala za djecu

Tjedni plan i program za djecu rane i predškolske dobi odgojitelji su planirali i realizirali zajedničkim konzultacijama svakog petka prije početka novog tjedna. Konzultacije su se provodile preko konferencijskih poziva tako da svi odgojitelji mogu biti uključeni. Nakon dogovaranja o planiranim poticajima za djecu - jedna odgojiteljica je pisala *Word* dokument, druga odgojiteljica je priređivala *Powerpoint* prezentaciju koja je išla zajedno s pisanim tekstom. Prije svakog slanja, pedagoginja dječjega vrtića bi pregledala ponuđene sadržaje i savjetovala odgojitelje o pedagoškim aspektima.

Prilikom oblikovanja tjednog plana aktivnosti tj. prijedloga aktivnosti koje su ponuđeni djeci u partnerstvu s njihovim roditeljima, odgojitelji su imali više dvojbi. Uvijek se nastojalo razmišljati na način da aktivnosti trebaju biti usklađene kućnoj atmosferi, tj. da ih roditelji mogu organizirati s materijalima i stvarima koje imaju kod kuće. Štipaljke, lončići, čarapice, stare kutije i stari papiri; sve su to odgojitelji predlagali koristiti za poticanje određenih područja razvoja. Na primjer, osmišljene su aktivnosti sa štipaljkama putem kojih su djeca razvijala matematičke pojmove, finu motoriku i područje raznovrsnog stvaranja i izražavanja.

Ponedjeljkom se *mailom* poslao roditeljima tjedni plan s *Powerpoint* prezentacijom. Povjerenje roditelja i zahvalnost što pomažu kontaktirati s djecom, odgojitelji su nastojali uzvratiti odgovaranjem na *mailove* u vrlo kratkome roku. Zaključeno je da je ovo način kojim će se roditeljima pokazati da su odgojitelji u svakom trenutku s njima, za savjet, za podršku i za pomoć našoj djeci. Sve je to bilo lakše jer su nam *mail* adrese skupine svima bile na mobitelima, kao što je prije spomenuto. Jedan zajednički *mail* za našu skupinu bio je svim odgojiteljicama dostupan, sve odgojiteljice su pratile iste poruke, u svakome trenutku su sve znale kako se odvija komunikacija s djecom i njihovim roditeljima. Dogovoreno je - da na dnevnoj bazi, jedna

odgojiteljica odgovara na poruke roditelja i djece, a druga odgojiteljica u večernjim satima, s prikupljenim fotografijama, radi video kao odjavu i zahvalu za protekli dan.

TJEDNI PLAN I PROGRAM ODGOJNO OBRAZOVNOG RADA

ZA PERIOD 25.05.-29.05.2020.

DJEČJI VRTIĆ TRATINČICA

ODGOJNA SKUPINA -----

ODGOJITELJI: - - - -

ISTRAŽIVAČKO SPOZNAJNE AKTIVNOSTI:

Više čaša vode, sol, papar, šećer, neki manji predmeti – omogućiti djetetu istraživanje svojstava vode, omogućiti mu da postavlja pitanja i donosi zaključke kroz jednostavan pokus (mijenja li se okus vode, mijenja li se boja vode, kada se mijenja boja; što je topivo a što ne?), poticati mišljenje i zaključivanje i želju za istraživanjem

Istraživanje prirode u izravnom kontaktu, neposrednim iskustvom produbiti dječja saznanja o rijeci Jadro, razgledavanje lokalne sredine – predložen izlet (za što nam služi, čime nas opskrbljuje, ima li života bez vode, živi li netko u rijeci)

RAZNOVRNSNO IZRAŽAVANJE I STVARANJE:

Crtanje i slikanje doživljenih iskustava s tehnikama po želji

Izrada veselog nakita korištenjem repromaterijala : konci, slamke rezati na manje dijelove, poticati dijete na samostalnost tokom izrade - nizanjem na konac poticati razvoj fine motorike i jačanje mišića šake

DRUŠTVENO ZABAVNE I NATJECATELJSKE IGRE:

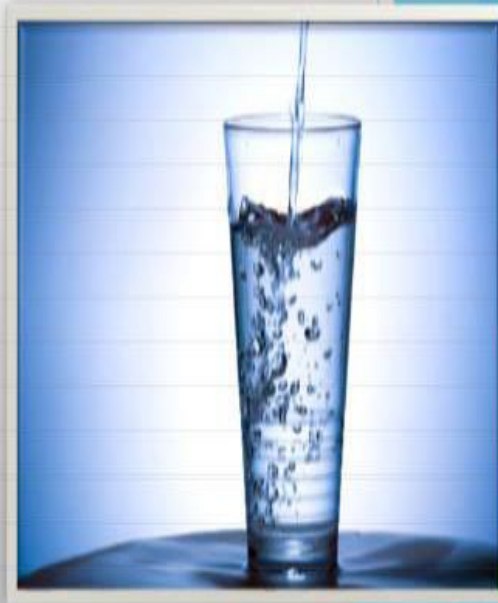
Izraditi sistem „lebdeće loptice“ – korištenjem plastične boce, silikonskog ljepila, skalpela, slamke i pumpuna – (u prilogu ppt je slikovita uputa izrade za roditelje) ; ovaj mali sistem za igranje potiče kontrolu disanja i razumijevanje odnosa zraka za podizanje loptice; djeca imaju u igri i dimenziju istraživačko - spoznajnog karaktera; ova igra pobuđuje i veselu atmosferu prilikom lebdjenja loptice

„Plutajući čepovi“ - za ovu igru potrebno je nekoliko čepova od plastičnih boca, posuda s vodom, dvije žlice; igra je za dva igrača i natjecateljskoga je karaktera; u posudu s vodom se stave plastični čepovi koje svaki igrač mora vaditi žlicom na način da jednim zahvatom grabi jedan čep. Pobjednik je onaj koji uspije skupiti više čepova.

Slika 2. Primjer prijedloga aktivnosti za djecu u tjednom planu odgojitelja za vrijeme rada vrtića na daljinu

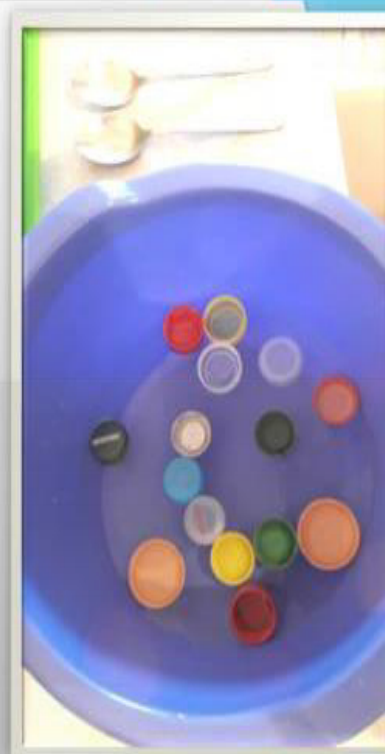
MIJENJA LI VODA STVARI?

- ▶ Potrebno je: nekoliko zdjelica napunjenih vodom, nešto topivo (sol, šećer...) i nešto netopivo (čepovi, kockica, žlica).
- ▶ Ova aktivnost kod djece potiče mišljenje i zaključivanje, kao i želju za istraživanjem.
- ▶ Razgovarajte, potičite djecu na razgovor postavljajući pitanja (gdje je nestao šećer, što se dogodilo s vodom, ima li voda sada okus).

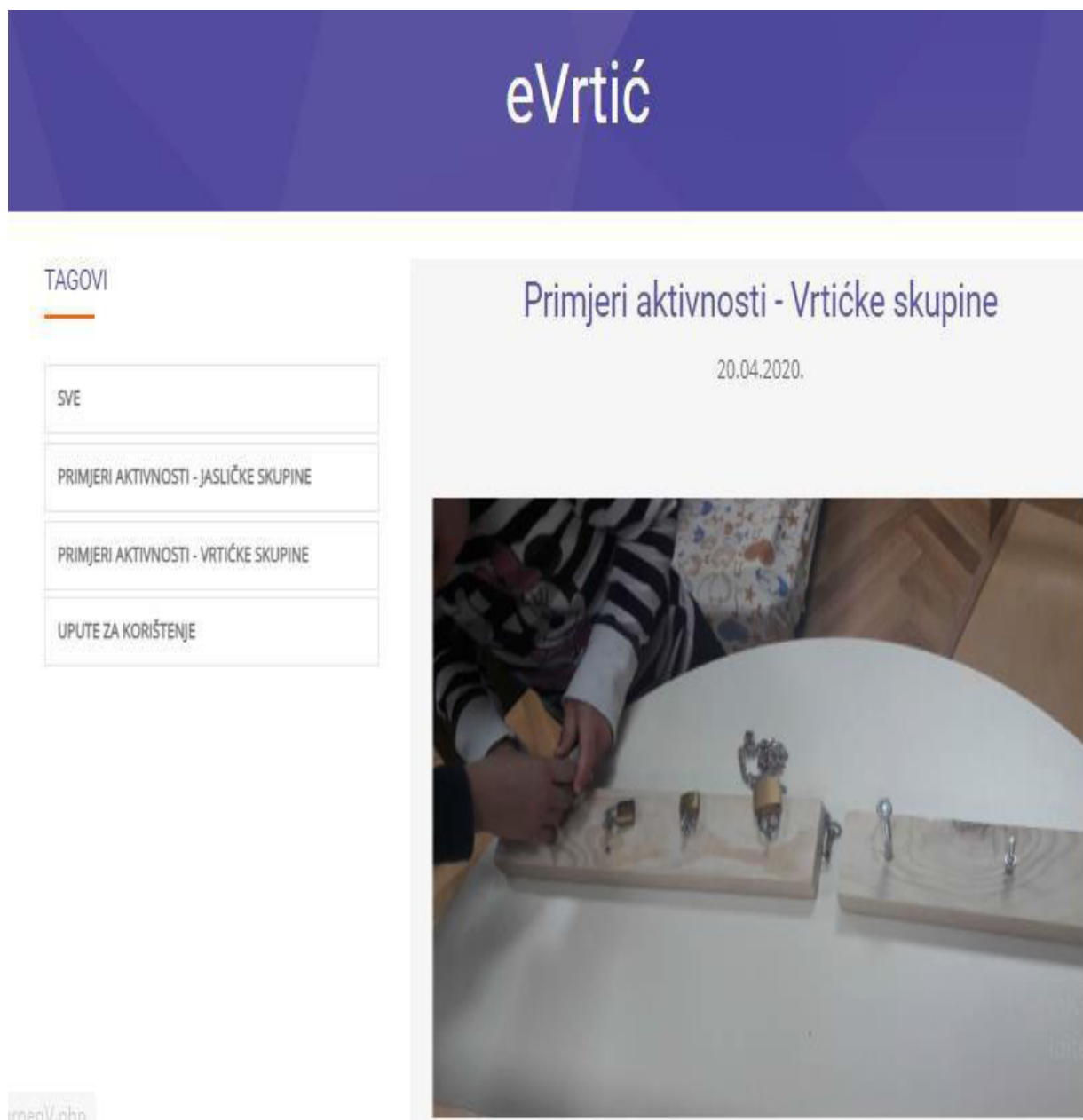
PLUTAJUĆI ČEPOVI (natjecateljska igra)

- ▶ Za ovu igru potrebna su dva igrača.
- ▶ Nalijte vodu u posudu i ubacite plastične čepove.
- ▶ Svaki igrač uzima jednu jušnu žlicu i s njom grabi čepove. Dopušteno je jednim zahvatom ugrabiti samo jedan čep.
- ▶ Pobjednik je onaj tko uspije sakupiti više čepova.

Slika 3. Primjer *Powerpoint* prezentacije za roditelje

Na službenim stranicama dječjeg vrtića Cvrčak Solin nalazio se odjeljak koji se zvao *eVrtić*. Virtualni vrtić je dobio baš ovaj naziv jer se s roditeljima i djecom komuniciralo putem *e-maila*. U nedostatku ideja ili potrebi da s djecom rade više aktivnosti nego im je ponuđeno, svi su mogli pregledati sve ponuđene sadržaje za djecu rane i predškolske dobi u Solinu.

Slika 4.: Primjer *e-vrtića* s web stranica Dječjeg vrtića Cvrčak Solin

5.3. Istraživanje o mišljenju roditelja o *online* organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu predškolske dobi

Za potrebe ovog rada provedeno je istraživanje o mišljenju i zadovoljstvu roditelja o *online* organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi u doba pandemije koronavirusa Covid - 19. Istraživanje je provedeno s ciljem utvrđivanja razlike u mišljenjima roditelja o *online* organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi. Istraživanje, između ostaloga otkriva i dječje navike korištenja digitalnih tehnologija u određenim životnim situacijama (prilikom hranjenja, korištenje mobilnog uređaja za zabavu...)

Korištenje digitalnih tehnologija i stjecanje digitalnih vještina putem obrazovanja, formalnim ili neformalnim učenjem predstavlja put svakome pojedincu da pronađe potrebne informacije, da ih vrednuje i koristi za vlastiti napredak i osobno usavršavanje (Bilić, 2021. prema Leahy i Wilson 2014).

Glavni cilj ovog istraživanja je izmjeriti razliku u mišljenjima roditelja o *online* organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi. Istraživanje je, između ostalog, usmjereno otkrivanju dječjih navika uopće prilikom korištenja digitalnih tehnologija. Digitalne vještine treba razvijati jer one su neophodne za pronalaženje, vrednovanje i informiranje u svrhu obrazovanja, zapošljavanja i osobnog usavršavanja (Babić, 2021. prema Leahy i Wilson 2014).

Hipoteza glasi: *Online* organizaciju odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi moguće je realizirati u partnerstvu s roditeljima djece koji koriste digitalne tehnologije.

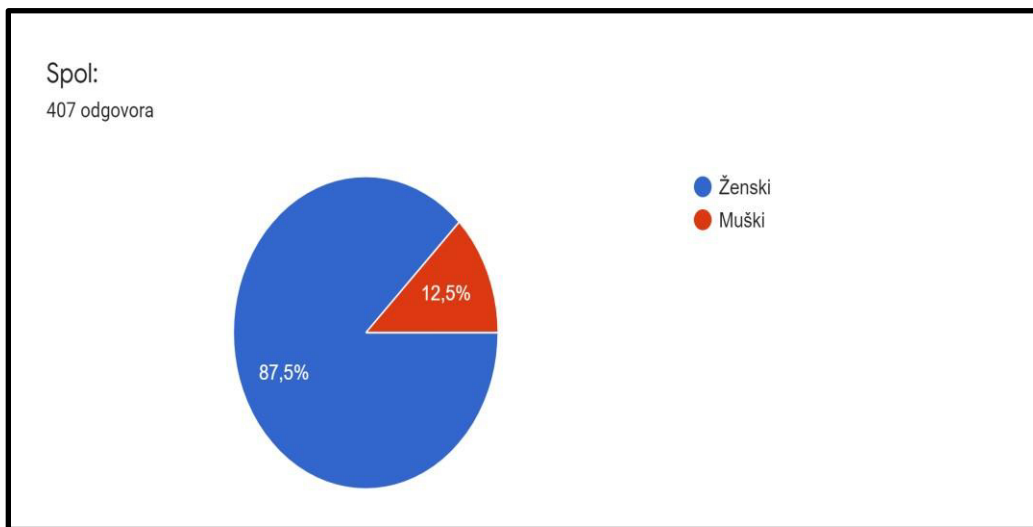
Istraživačka pitanja na koja se željelo dobiti odgovor su sljedeća:

- Postoji li razlika u mišljenju zaposlenih i nezaposlenih roditelja o *online* organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu predškolske dobi?
- Postoje li razlike u mišljenju roditelja o *online* organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu predškolske dobi obzirom na korištenje digitalnih tehnologija putem vrtića na daljinu?
- Postoji li povezanost u mišljenju roditelja različite stručne spreme o *online* organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu predškolske dobi?
- Smatraju li roditelji da je dijete napredovalo kroz rad vrtića na daljinu?

5.3.1. Rezultati istraživanja

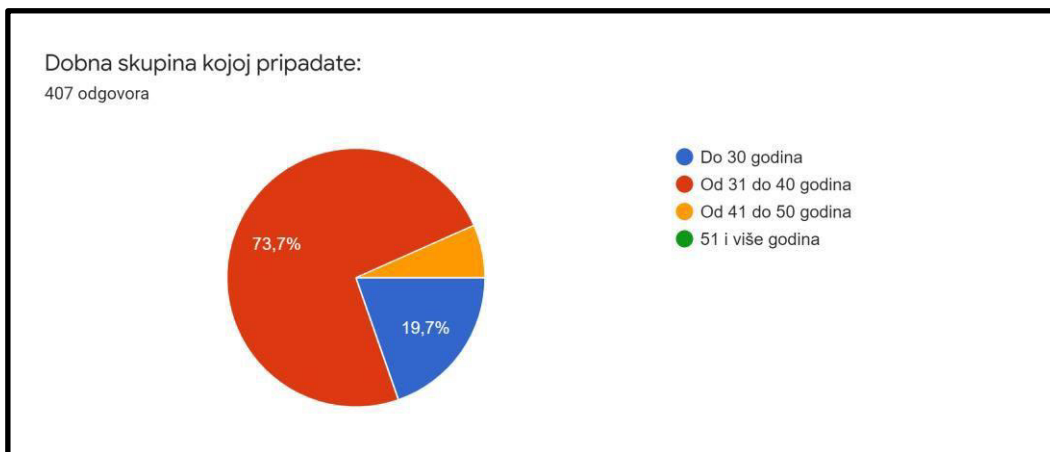
U ovom istraživanju sudjelovalo je 407 ispitanika. Istraživanje je provedeno metodom upitnika, koji je napravljen korištenjem digitalnih tehnologija (*Google obrasci*) i putem *maila* je prosljeđen roditeljima djece rane i predškolske dobi s područja grada Solina, općine Klis i grada Splita. Upitnik se sastojao od dijela s demografskim obilježjima, od dva seta tvrdnji za označavanje stupnja slaganja i neslaganja - o uporabi mobilnih uređaja i mišljenje o uporabi *online* sadržaja za djecu predškolske dobi. Sljedeći set pitanja u upitniku odnosio se na iskustvo roditelja s radom vrtića na daljinu.

Demografskim obilježjima na samom početku upitnika utvrđen je spol ispitanika, dobna skupina kojoj ispitanici pripadaju, mjesto stanovanja, razina obrazovanja, status zaposlenja, način rada za vrijeme pandemije i broj djece vrtićke dobi. Nadalje, u tekstu koji slijedi iznijeti će se rezultati upitnika u svrhu opisa ispitanika. Ukupan broj ispitanika koji su sudjelovali u istraživanju, koji su odgovorili na upitnik - 407, od čega je 356 ženskih ispitanika ili 87,5 % , a 51 muškarac ili 12,5%. Na taj način utvrđeno je da su majke djece rane i predškolske dobi, češće odgovorile na ovaj upitnik, nego očevi.

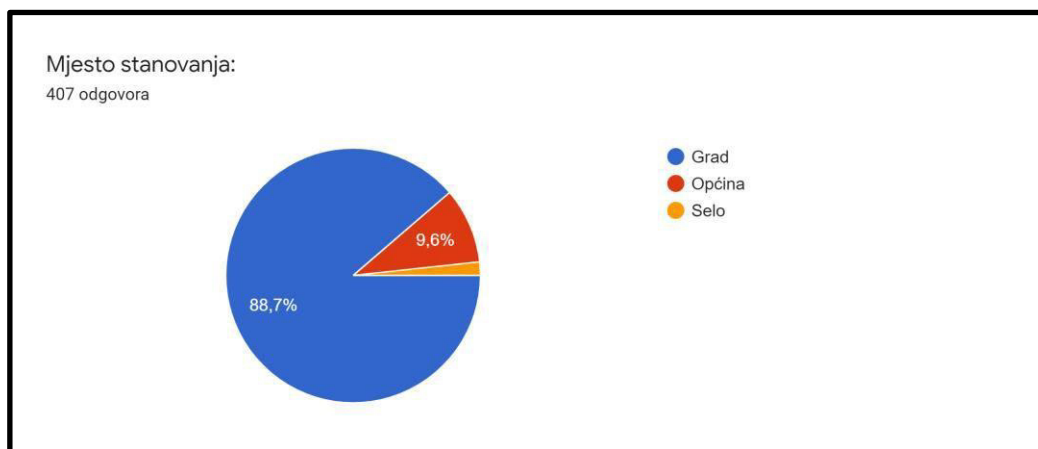
Grafikon 1. Spol ispitanika

Dobna struktura ispitanika koji su odgovarali na upitnik o zadovoljstvu *online* organizacijom odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi, vidljiva je u grafikonu 2.

Grafikon 2. Dobna struktura ispitanika

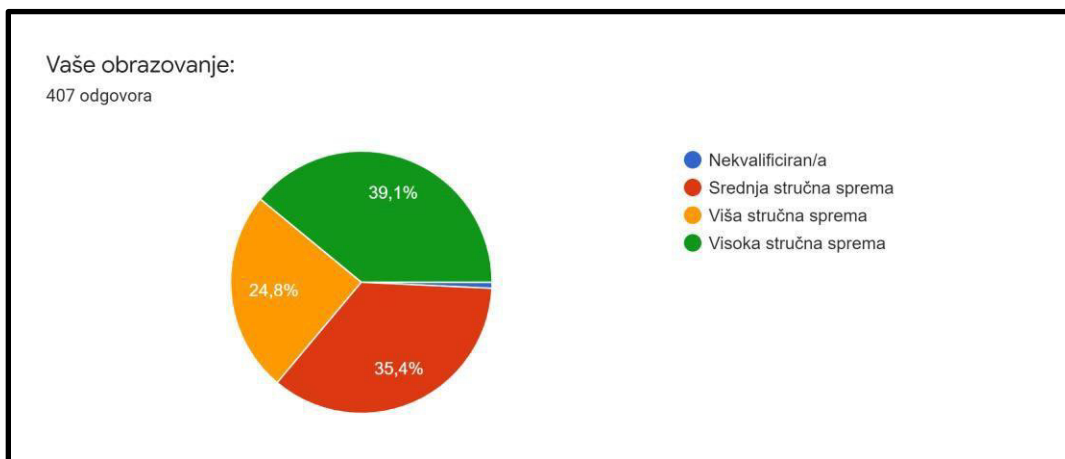
Prema odgovorima na drugo pitanje, može se zaključiti da je najveći postotak ispitanika u dobi od 31 - 40 godina, odnosno njih 73,7 % (300 ispitanika). Najmanji postotak ispitanika koji su odgovorili na upitnik je u dobi od 40 - 50 godina, njih 6,6 % (27 ispitanika). Među ispitanicima uopće nije bilo osoba u dobi od 51 godine pa naviše. 19,7 % (80 ispitanika) je u dobi do 30 godina.

Grafikon 3. Mjesto stanovanja

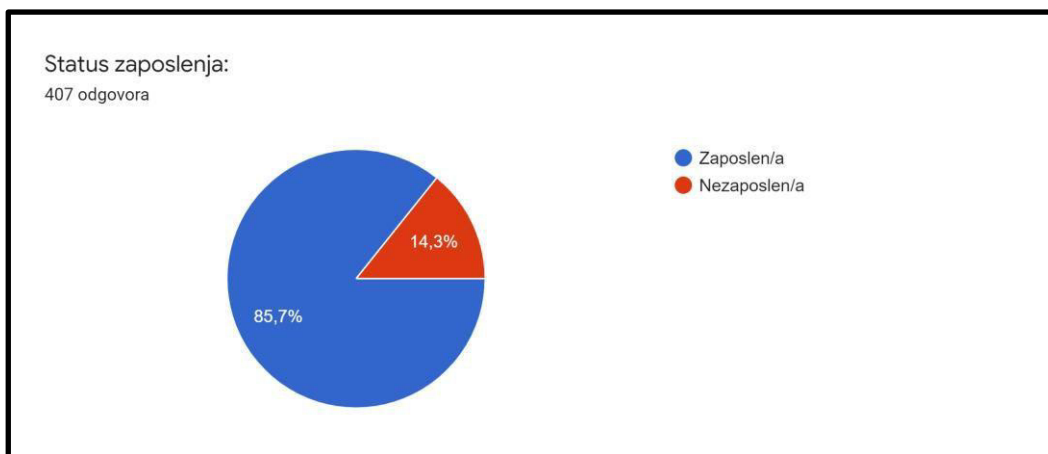
Prema mjestu stanovanja najzastupljeniji su ispitanici koji su pristupili ispunjavanju upitnika su podrijetlom iz grada, njih 88,7 % ili ukupno 361 ispitanik. S područja sela ili ruralne sredine

ispunjavanju je pristupilo tek 7 ispitanika - 1,7 %. Iz područja općina, na upitnik je odgovorilo 9.6 % ispitanika ili ukupno 39 ispitanika.

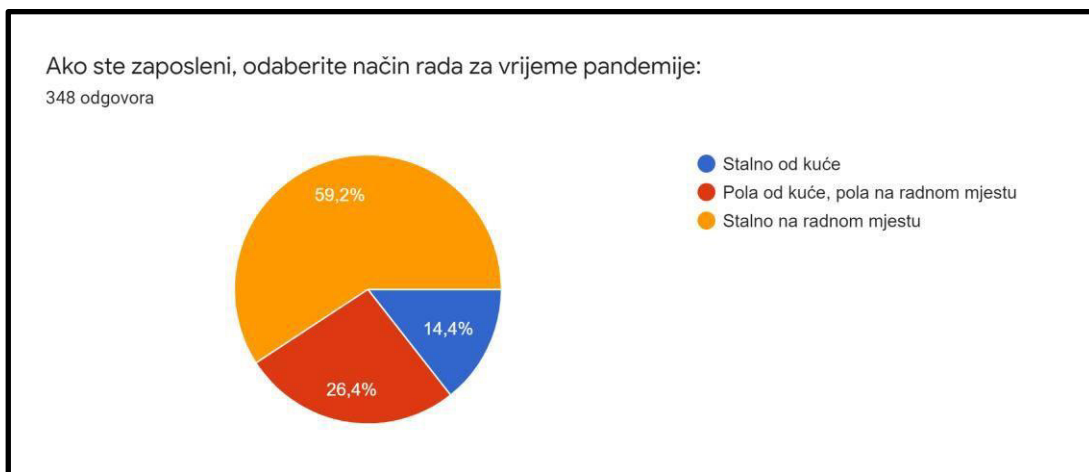
Grafikon 4. Obrazovni status ispitanika

Na pitanju o obrazovnom statusu $\frac{1}{4}$ ispitanika je obilježila višu stručnu spremu, 24,8 % ili 101 ispitanik. $\frac{2}{3}$ ispitanika označile su srednju i visoku stručnu spremu. Srednju stručnu spremu ispitanika označilo je 35,4 % (144 ispitanika). Visoku stručnu spremu ima najveći broj ispitanika upitnika, izraženo u postocima to bi bilo 39,1 % (159 ispitanika). Neznatan je broj ispitanika koji su obrazovni status označili u kategoriji *nekvalificiran*, 0,7 % (3 ispitanika).

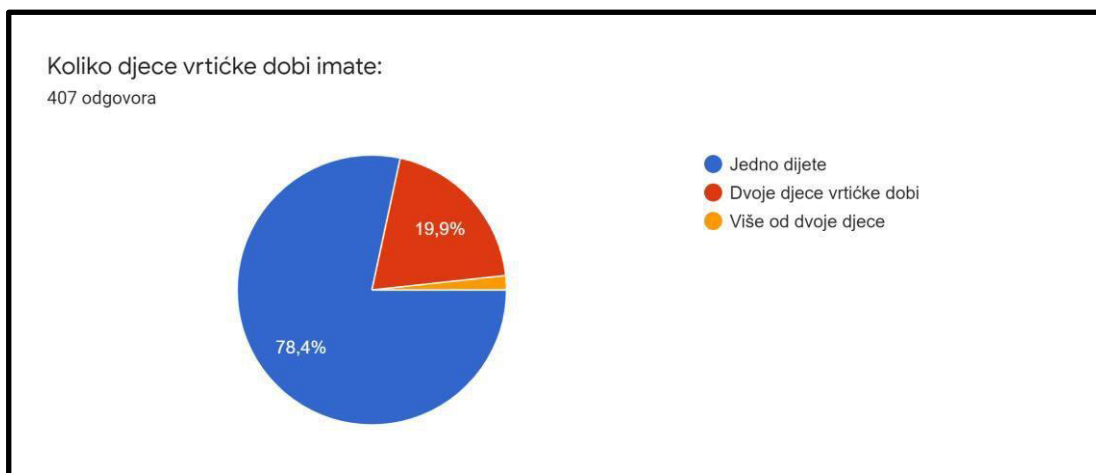
Grafikon 5. Status zaposlenja

Najveći broj ispitanika ovog istraživanja o zadovoljstvu roditelja *online* organizacijom odgojno-obrazovnog rada je zaposlen, njih 85,7 % ili 349 ispitanika. 14,3 % ispitanika je označilo da su nezaposleni, ukupno 58 ispitanika.

Grafikon 6. Način rada za vrijeme pandemije

Utvrđeno je da je najveći dio ispitanika za vrijeme pandemije radio uobičajeno, na radnom mjestu, 59,2 % ili 206 ispitanika. Malo više od $\frac{1}{3}$ ispitanika radio je za vrijeme pandemije u kombinaciji radnoga vremena, pola od kuće, pola na radnom mjestu, njih ukupno 26,4 % ili 92 ispitanika. Stalno od kuće radilo je 50 ispitanika ili 14,4 %.

Grafikon 7. Broj djece ispitanika koja su vrtićke dobi

Zadnje pitanje koje se ticalo demografskih obilježja, a relevantno je za ovaj upitnik, jeste broj djece vrtićke dobi koje imaju ispitanici upitnika. Najveći broj ispitanika, 78,4 % ili 319 ispitanika, je označio da ima jedno dijete vrtićke dobi. Druga kategorija po postocima je kategorija s dvoje djece,

koju je označilo da ima 19,9% ili 81 ispitanik. Najmanji postotak odgovora zabilježen je u kategoriji više od dvoje djece, koju je označio 1,7% ili 7 ispitanika.

Drugi dio upitnika bio je vezan uz slaganje i neslaganje s određenim tvrdnjama. One su se odnosile na određene navike djece koje bi ukazale na upotrebu digitalnih uređaja u nekim specifičnim situacijama ili otkrile koliko dijete vrtičke dobi upotrebljava uopće digitalne tehnologije. Ispitanici su na tvrdnje imali opcije odgovara : *slažem se; niti se slažem, niti se ne slažem, ne slažem se.*

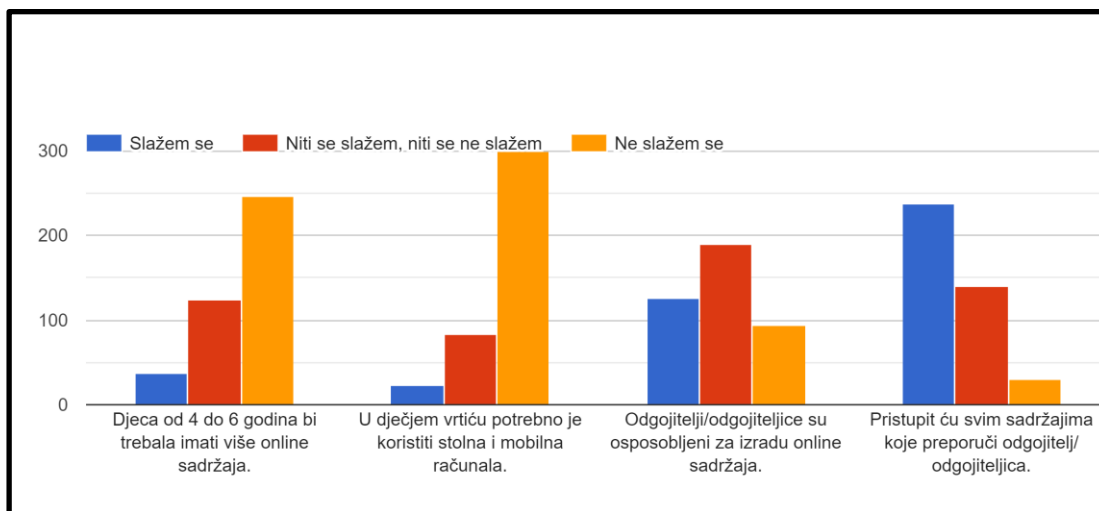
Tablica 1: Tvrdnje povezane s navikama djece o uporabi i mobilnog uređaja (N=407)

Tvrdnje	N (%)Slažem se	N (%) Niti se slažem, Niti se ne slažem	N (%) Ne slažem se
Moje dijete može više od 30 minuta koncentrirano koristiti mobilni uređaj.	195 (47,9)	91 (22,4)	121 (29,7)
Moje dijete koristi digitalni uređaj potpuno samostalno.	156 (38,3)	106 (26)	145 (35,6)
Moje dijete ima vlastiti mobilni uređaj.	44 (10,8)	22 ili (5,4)	341 (83,8)
Moje dijete može jesti bez mobilnog uređaja.	348 (85,5)	41 (10,1)	18 (4,4)
Moje dijete može zaspati bez mobilnog uređaja.	378 (92,9)	15 (3,7)	14 (3,4)
Moje dijete može vršiti nuždu bez mobilnog uređaja.	388 (95,3)	11 (2,7)	8 (2)
Djetetu zabranjujem igranje igara na mobitelu.	127 (31,2)	187 (45,9)	93 (22,9)
Djetetu nikada nisam zabranila/zabranio igranje igara na mobitelu.	33 (8,1)	134 (32,9)	240 (59)
Djetetu reguliram vrijeme provedeno igrajući igre na mobilnom uređaju.	335 (82,3)	60 (14,7)	12 (2,9)
Dok izvršavam kućanske ili druge poslove moje dijete je na mobilnom uređaju.	45 (11,1)	184 (45,2)	178 (43,7)
Moje dijete i ja imamo zajedničke aktivnosti na mobilnom uređaju.	100 (24,6)	90 (22,1)	217 (53,3)

Ispitanici su na afirmativne tvrdnje, povezane sa samozbrinjavanjem djece, odgovorili da su njihova djeca većinom samostalna i ne trebaju mobilne uređaje kao podršku za realizaciju brige o sebi. Ove tvrdnje nam pokazuju koliko roditelji ulažu u dječju samostalnost i karakteristike zdravog rasta i razvoja bez korištenja digitalnih tehnologija ili s vrlo malim postotkom pomoći koja je obzirom na broj ispitanika, iako prisutna, čak i zanemariva. Roditelji ispitanici koji tvrde da im djeca samostalno koriste digitalni uređaj vrlo su blizu rezultatom onome postotku koji se ne slažu sa tom tvrdnjom. Oni koji se ne *niti slažu, niti ne slažu* su u manjem postotku u odnosu na druge odgovore. Možemo zaključiti da su roditelji, o tome da dijete koristi samostalno digitalni uređaj, podijeljeni. Obzirom da se radi o navikama djece rane i predškolske dobi, i roditeljskim stilovima koji se tiču podrške digitalnim kompetencijama u toj ključnoj i vrlo osjetljivoj dobi, rezultati odgovora na sljedeću tvrdnju ipak ohrabruju.

Rezultatima odgovora na ove tvrdnje među 407 ispitanika smo potvrdili da je među djecom rane i predškolske dobi prisutno korištenje mobilnih uređaja u većoj mjeri nego što ne ih ne koriste. Između 40 i 50 % roditelja djeci ustupi mobilni uređaj po potrebi (u svrhu zabave ili zajedničkih aktivnosti), 82,3 % kontroliraju vrijeme korištenja, preko 80% ispitanika tvrdi da ne koriste mobilni uređaj za razvijanje životno praktičnih aktivnosti, aktivnosti brige o sebi i poticanja samostalnosti kod djece. Roje Ćapić (2020) naglašava prisutnost ekrana u odrastanju djece kroz pojam *Screen Time*. Ispitanici koji su odgovarali na ovaj upitnik, a odnosi se na korištenje ekrana tokom pandemije, prisutnost istih potvrđuju rezultatima.

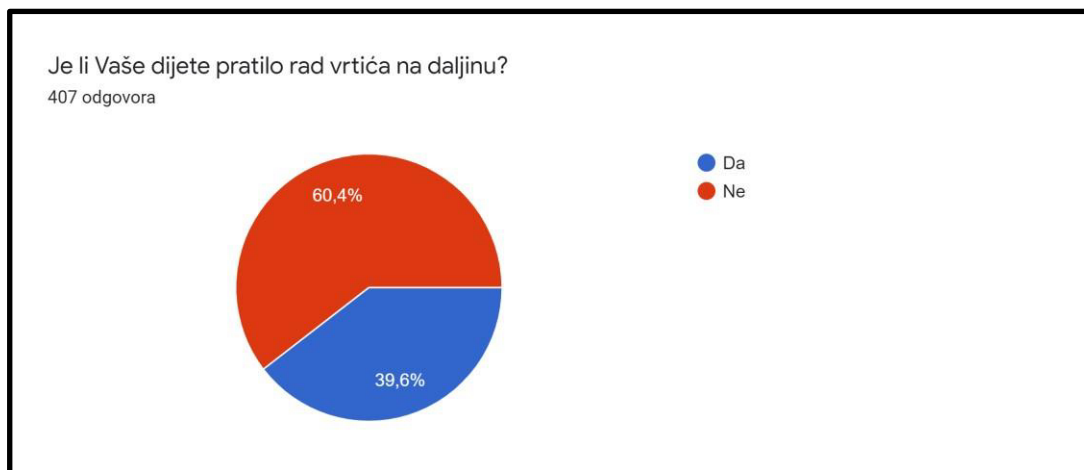
Sljedeće tvrdnje odnose se na mišljenje roditelja o uporabi *online* sadržaja za djecu u programu ranog i predškolskog odgoja. Tvrdnje ukazuju na to kolika je povezanost mišljenja roditelja koji su prethodno afirmativno odgovarali na uporabu digitalnih tehnologija kod djece rane i predškolske dobi s uporabom istih digitalnih tehnologija u dječjem vrtiću.

Grafikon 8. Mišljenje roditelja o uporabi *online* sadržaja za djecu u vrtiću

Rezultati koji ukazuju kakvo je mišljenje roditelja ispitanika o uporabi *online* sadržaja za djecu u vrtiću ukazuju na to da se roditelji u najvećoj mjeri ne slažu s korištenjem *online* sadržaja u vrtiću niti smatraju da djeca trebaju više koristiti stolna i mobilna računala u vrtiću .

U daljnjem dijelu upitnika, ispitanici su odgovarali na pitanja koja su direktno upućivala na njihovo iskustvo s *online* odgojno-obrazovnim radom vrtića.

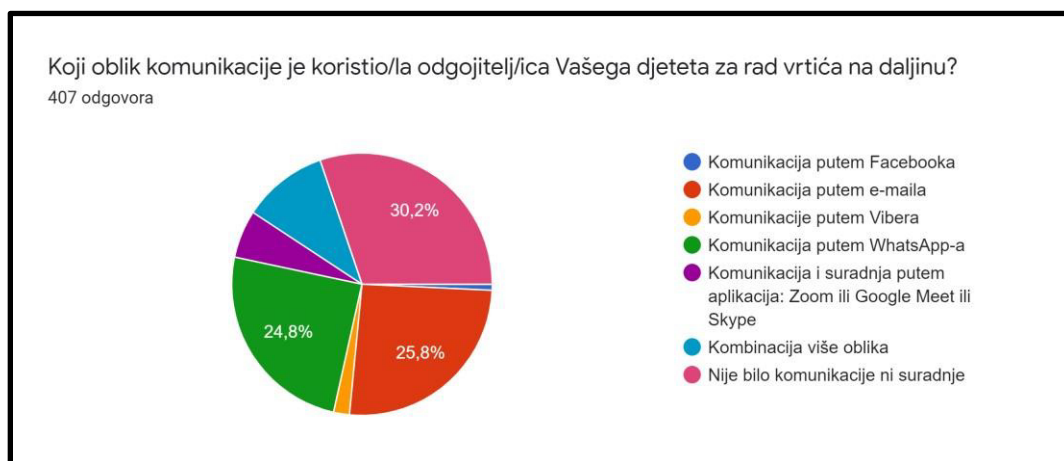
Grafikon 9. Praćenje *online* vrtića od strane djece

60,4% ispitanika odgovorilo je da njihovo dijete nije pratilo rad vrtića na daljinu, njih ukupno 246. O razlozima zbog kojih djeca nisu pratila rad vrtića na daljinu, pokušati ćemo otkriti u nekim od sljedećih pitanja.

Na sljedećem pitanju, kroz više ponuđenih odgovora, utvrdili smo koje oblike komunikacije su odgojitelji nudili kao opciju u radu vrtića na daljinu. Neki oblici komunikacije u digitalnom okruženju su u današnje vrijeme brži, dostupniji, više zastupljeni ali i manje sigurni.

Bez obzira jesu li s djecom ostvarili planirane aktivnosti putem vrtića na daljinu, ispitanici su nam odgovarali na pitanje o tome koju vrstu komunikacije su koristili odgojitelji:

- komunikacija putem Facebooka,
- komunikacija putem e-maila,
- komunikacija putem Vibera,
- komunikacija putem WhatsApp-a,
- komunikacija i suradnja putem aplikacija Zoom ili Google meet ili Skype,
- komunikacija više oblika ili
- nije bilo komunikacije i suradnje.

Grafikon 10. Oblici komunikacije koje su koristili odgojitelji u vrtićima na daljinu

25.8% ispitanika je odabralo komunikaciju elektroničkom poštom. U grafikonu 10 vidljivo je da su tijekom pandemije, a u organizaciji rada vrtića na daljinu, bili zastupljeni različiti oblici komunikacije odgojitelja i djece rane i predškolske dobi.

Tablica 2. Učestalost praćenja vrtića na daljinu

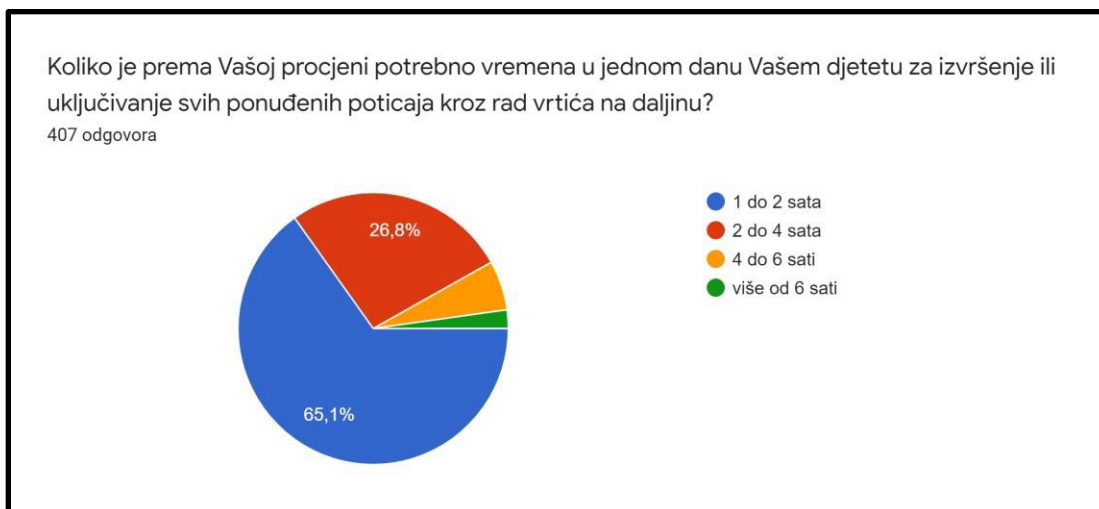
Odgovori	N (ukupno 407)	%
Da	137	33,7
Ne	270	66,3
Ukupno	407	100

66,3% ispitanika je odgovorilo da nije pratilo svakodnevno rad vrtića na daljinu za svoje dijete.

Grafikon 11. Zadovoljstvo djece organizacijom rada vrtića na daljinu

U grafikonu 11 vidljivo je da najveći dio roditelja (42,3%) ne zna koliko je ovaj oblik rada zanimljiv njihovoj djeci.

Grafikon 12. Vrijeme koje je potrebno za uključivanje djeteta u aktivnosti vrtića na daljinu

Obzirom na praćenje rada vrtića na daljinu, na učestalost uključivanja u aktivnosti koje su odgojitelji nudili djeci putem digitalnog okruženja, ispitanici su se mogli odlučiti za nekoliko kategorija odgovora. Najveći dio ispitanika, njih 65,1% je najčešće izabralo odgovor 1-2 sata.

Grafikon 13. Ocjene zadovoljstva roditelja organizacijom rada vrtića na daljinu

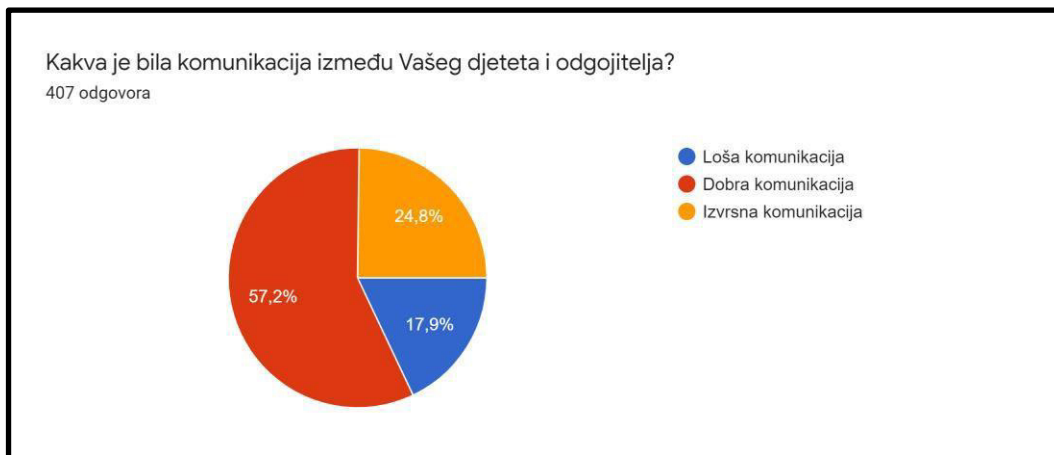
Najveći dio ispitanika ili 37,1 % je izabrao kategoriju odgovora 3, kao ocjenu za zadovoljstvo radom vrtića na daljinu. Zaključak je ovih rezultata grafikona 13, da ima još prostora za poboljšanje organizacije rada putem vrtića na daljinu.

Sljedeći dio upitnika odnosio se na tvrdnje na koje su roditelji ispitanici označili stupanj slaganja obzirom na zadovoljstvo organizacijom vrtića na daljinu, na stupanj napretka djeteta obzirom na ovakvu organizaciju i pitanje partnerstva roditelja i odgojitelja u realizaciji odgojno-obrazovnog rada u *online* okruženju. Zaključak je da najviše ispitanika ima mišljenje da djeca bolje prate rad vrtića u živo, da nisu sigurni kako djeca uopće reagiraju na ovu vrstu realiziranja odgojno-obrazovnog procesa i da ne vide napredak djece putem vrtića na daljinu. 68,3% roditelja smatra da je ključno partnerstvo roditelja i odgojitelja za realizaciju vrtića na daljinu.

Tablica 4. Tvrdnje o iskustvu s radom vrtića na daljinu (N=407)

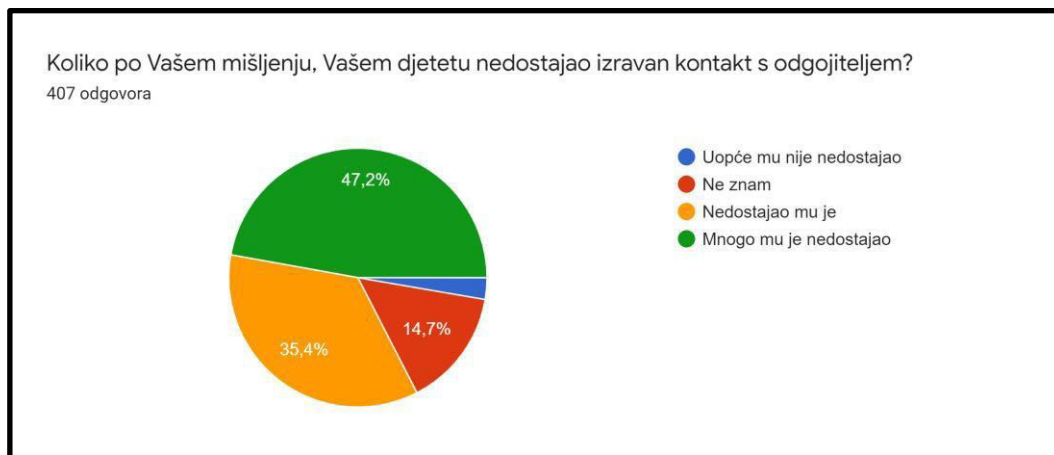
Tvrdnje	N (%) Slažem se	N (%) Niti se slažem, Niti se ne slažem	N (%) Ne slažem se
Moje dijete je dobro reagiralo na rad vrtića na daljinu.	68 (16,7)	236 (58)	103 (25,3)
Moje dijete je bolje pratilo organizaciju vrtića uživo nego rad vrtića na daljinu.	231 (56,8)	107 (26,3)	69 (17)
Moje dijete može kroz rad vrtića na daljinu jednako napredovati kao u vrtiću uživo.	9 (2,2)	110 (27)	288 (70,8)
Partnerstvo roditelja i odgojitelja je ključno u realizaciji rada vrtića na daljinu.	278 (68,3)	106 (26)	23 (5,7)

Na pitanje *Kakva je bila komunikacija između Vašeg djeteta i odgojitelja?* ispitanici su mogli odabrati kategorije odgovora *loša komunikacija*, *dobra komunikacija* i *izvrsna komunikacija*.

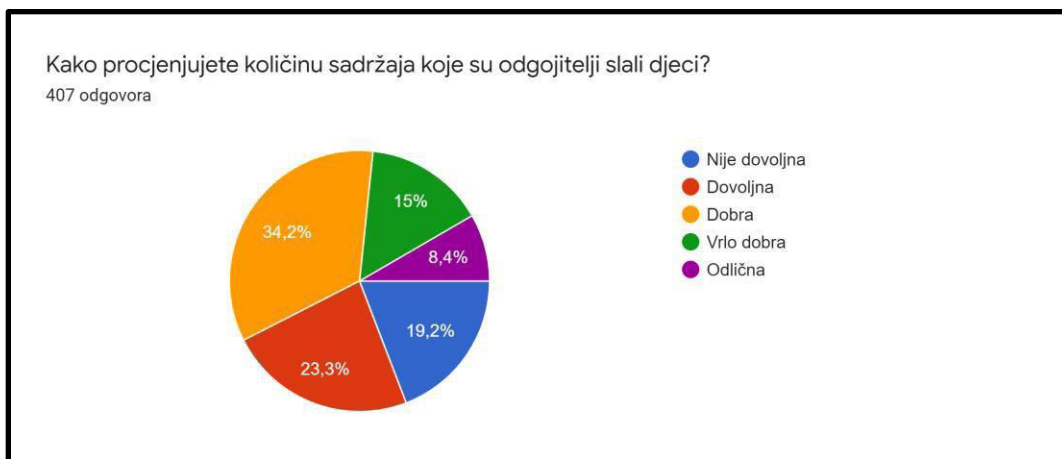
Grafikon 14. Komunikacija između djece i odgojitelja

Iz rezultata je uočeno da je najveći broj ispitanika odabrao odgovor u kategoriji *dobra komunikacija*, njih 233 ili 57,2%, a što je nešto više od pola ispitanika na ukupan broj. 24,8% ili 101 ispitanik je odabrao kategoriju odgovora *izvrsna komunikacija* dok je za 73 ili 17,9% ispitanika komunikacija između djece i odgojitelja bila *loša*.

Grafikon 15. Nedostatak neposrednog kontakta djece i odgojitelja

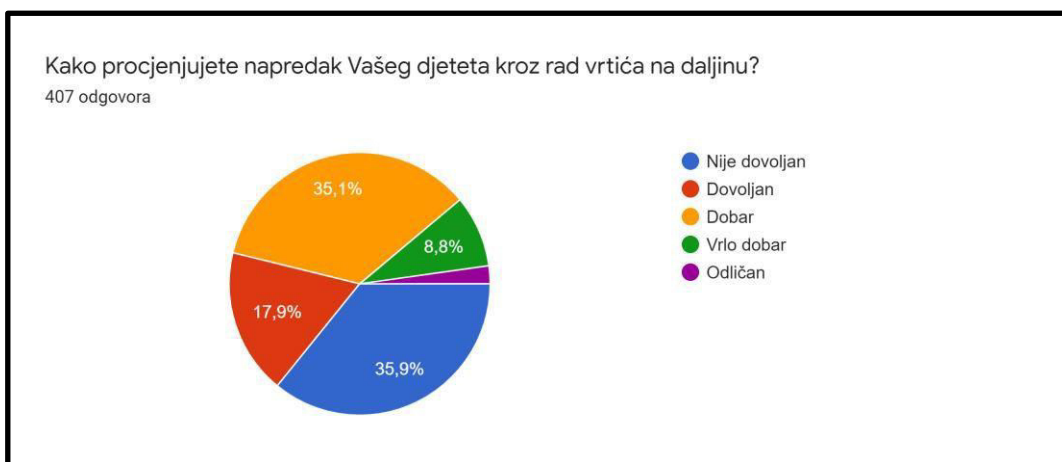
Putem odgovara ispitanika na ovo pitanje bilježi se pozitivan trend koji ide u prilog mišljenju roditelja da je djeci nedostajao neposredan kontakt s odgojiteljima za vrijeme pandemije.

Grafikon 16. Količina sadržaja koji su nudili odgojitelji u vrtiću na daljinu

Na pitanje o procjeni roditelja o količini sadržaja i prijedloga aktivnosti koji su odgojitelji upućivali djeci preko vrtića na daljinu, rezultati odgovora na pitanje su raspršeni u svim kategorijama odgovora.

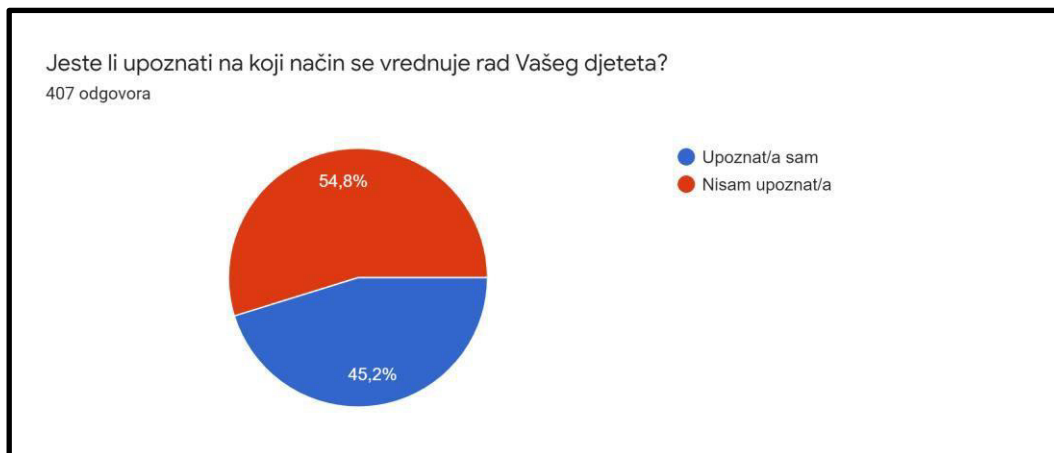
Roditeljima koji su ispunjavali ovaj upitnik o kvaliteti organizacije odgojno-obrazovnog rada putem vrtića na daljinu, postavljeno je pitanje *Kako procjenjujete napredak Vašeg djeteta kroz rad vrtića na daljinu?*, a vidljivo je u grafikonu 17.

Grafikon 17. Napredak djeteta kroz rad vrtića na daljinu

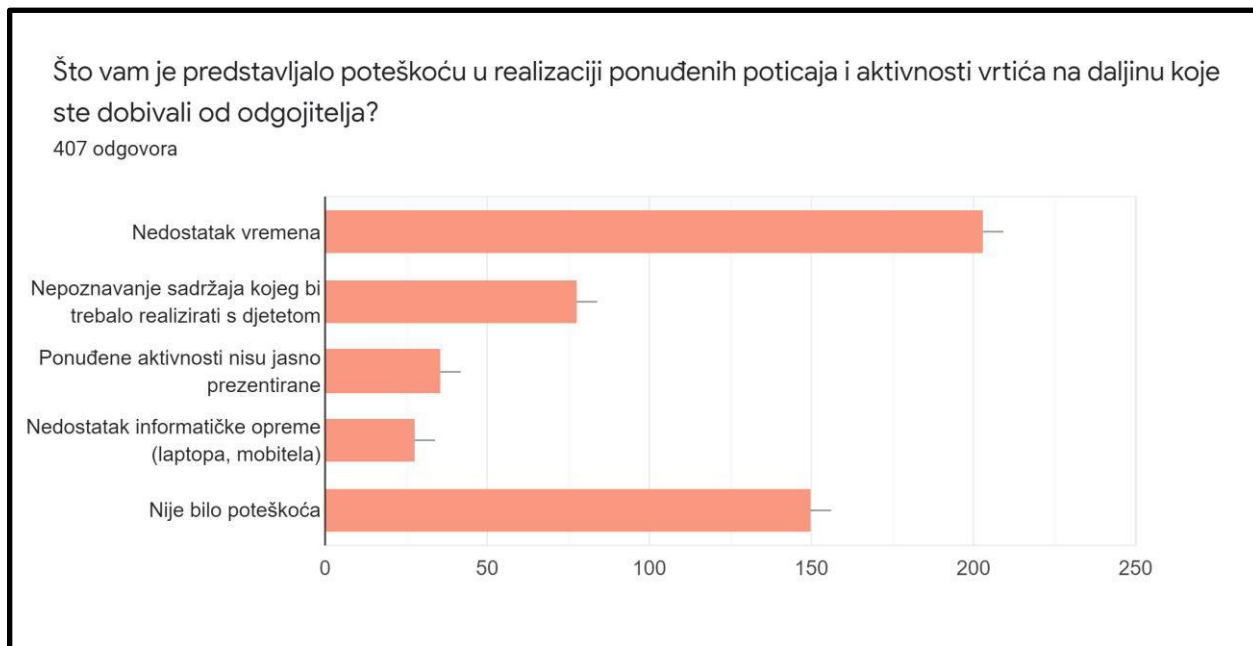
Iz grafikona 17 vidljivo je da najveći broj ispitanika, njih ukupno 35,9% smatra da putem vrtića na daljinu djeca nedovoljno napreduju. Pozitivno je što je već sljedeći najveći broj odgovora

ispitanika u kategoriji *dobar napredak*, njih 35,1% što bi značilo da se ipak rad vrtića na daljinu u određenom trenutku pokazao dobrim za djecu rane i predškolske dobi.

Grafikon 18. Vrednovanje sadržaja koje djeca ispunjavaju putem vrtića na daljinu

Roditelji djece rane i predškolske dobi, koji su ovaj upitnik ispunjavali, najvećim dijelom (54,8%) su se izjasnili da nisu upoznati s načinom na koji se vrednuje rad njihova djeteta putem vrtića na daljinu, o čemu u budućnosti treba razmišljati i roditeljima razjasniti .

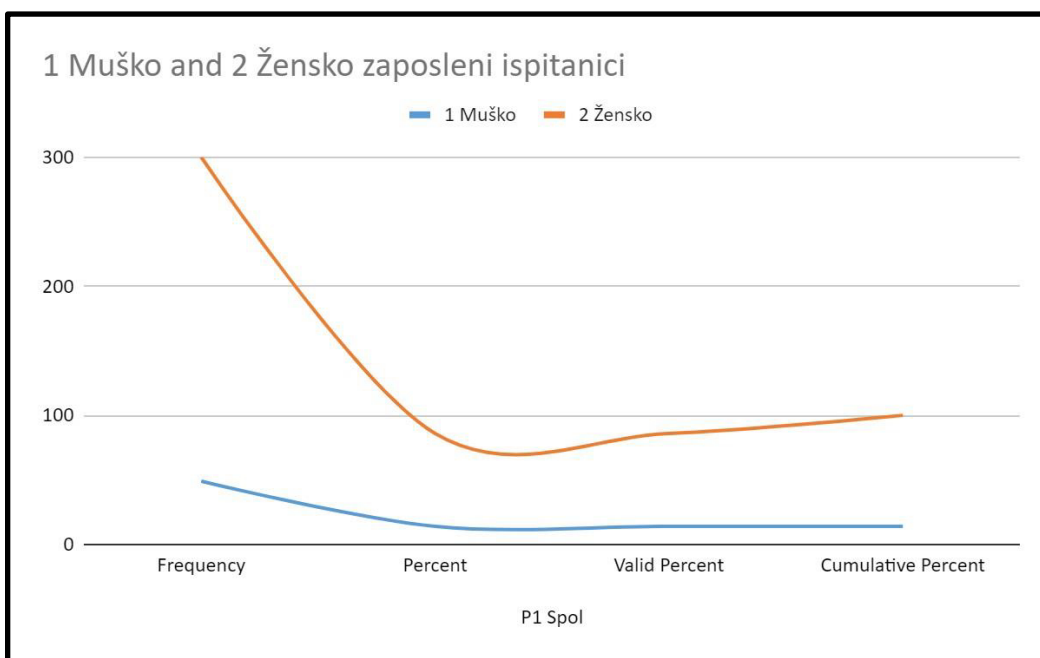
Grafikon 19. Poteškoće roditelja u realizaciji ponuđenih poticaja vrtića na daljinu

Zadnje pitanje u upitniku postavljeno je ispitanicima s ciljem otkrivanja poteškoća na koje su nailazili za realizaciju ponuđenih aktivnosti putem vrtića na daljinu. Ukupno gledajući rezultate

odgovora na ovo pitanje dolazimo do zaključka da je roditeljima najveću prepreku za realizaciju ponuđenih sadržaja i aktivnosti, predstavljalo vrijeme ili nedostatak istoga. Oni uz nedostatak vremena, češće nisu imali poteškoća u realizaciji niti im je nedostatak opreme digitalnog karaktera predstavljao problem. Primijećeno je da jako malo ispitanika ima problem s razumijevanjem ponuđenih sadržaja (grafikon 19).

Ovim pitanjem završava se prezentacija rezultata odgovora roditelja ispitanika na upitnik o zadovoljstvu organizacijom odgojno-obrazovnog rada vrtića na daljinu za djecu rane i predškolske dobi.

Prvo istraživačko pitanje glasilo je ***Postoji li razlika u mišljenju zaposlenih i nezaposlenih roditelja o online organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu predškolske dobi?*** Uvidom u rezultate utvrđeno je da je na upitnik odgovorilo 349 zaposlenih ispitanika i 58 nezaposlenih ispitanika.

Grafikon 20. Zaposleni ispitanici

Iz grafikona je vidljivo da u kategoriji zaposlenih ispitanika imamo više žena, njih ukupno 300 zaposlenih, a 49 zaposlenih muškaraca. Obzirom na kategoriju nezaposlenih, imamo 56 nezaposlenih žena, a 2 nezaposlena muškarca.

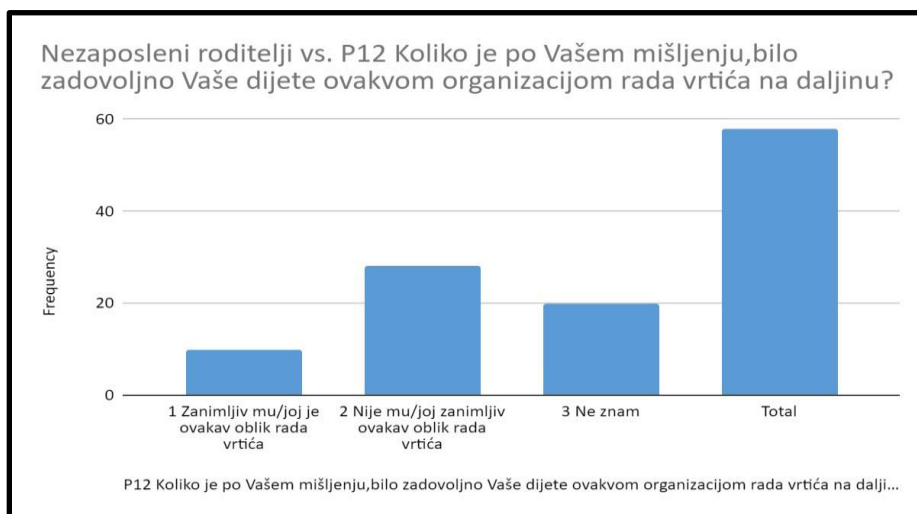
Da bi usporedili mišljenje zaposlenih i nezaposlenih roditelja ispitanika, korištena je varijabla zaposlenosti s pitanjem *Koliko je po Vašem mišljenju, bilo zadovoljno Vaše dijete ovakvom organizacijom rada vrtića na daljinu?*

Pregledom usporednih grafikona uočava se sličnost u kategorijama odgovora *Zanimljiv mu/joj je ovakav oblik rada* i *Nije mu/joj zanimljiv ovakav oblik rada*.

Jedina razlika uočava se kod kategorije odgovora *Ne znam*, gdje zaposleni roditelji češće biraju ovu kategoriju od nezaposlenih kao odgovor na pitanje.

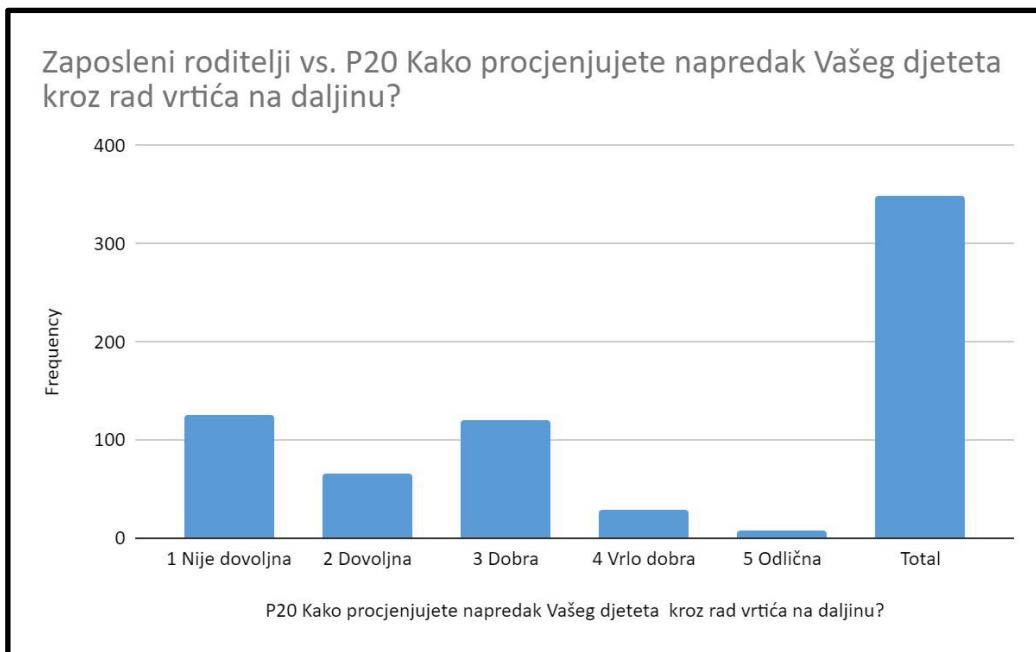

Grafikon 21. Mišljenje zaposlenih roditelja o djetetovom zadovoljstvu radom vrtića na daljinu

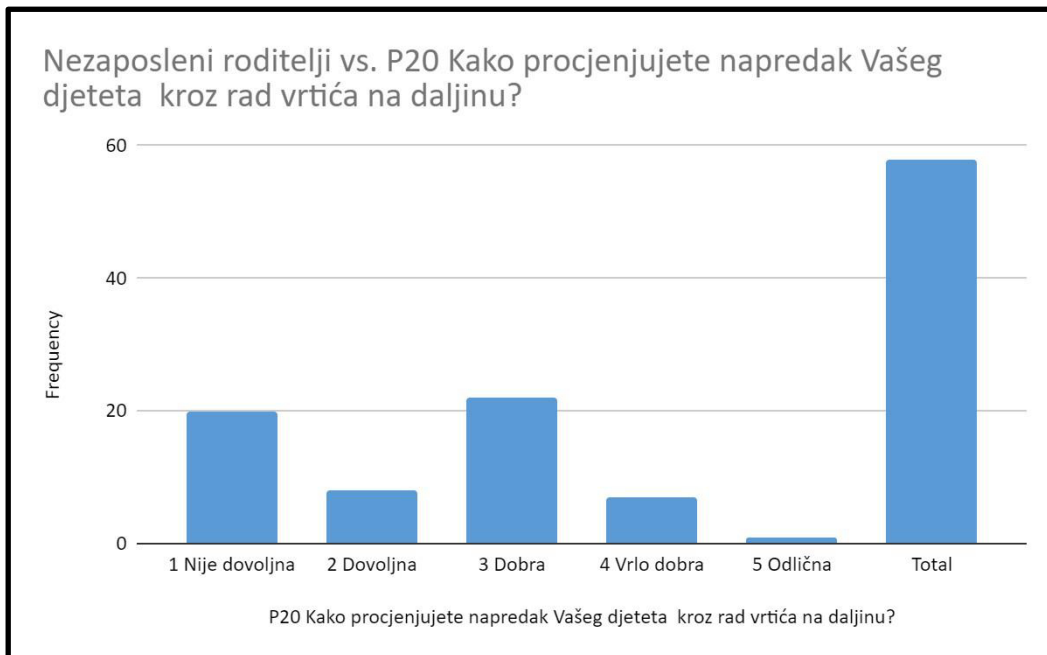

Grafikon 22. Mišljenje nezaposlenih roditelja o djetetovom zadovoljstvu radom vrtića na daljinu

Postoji li razlika u mišljenju zaposlenih i nezaposlenih roditelja, s varijablom zaposlenosti spojiti ćemo s pitanjem *Kako procjenjujete napredak Vašeg djeteta kroz rad vrtića na daljinu?*

Grafikon 23. Mišljenje zaposlenih roditelja o napretku djeteta kroz rad vrtića na daljinu

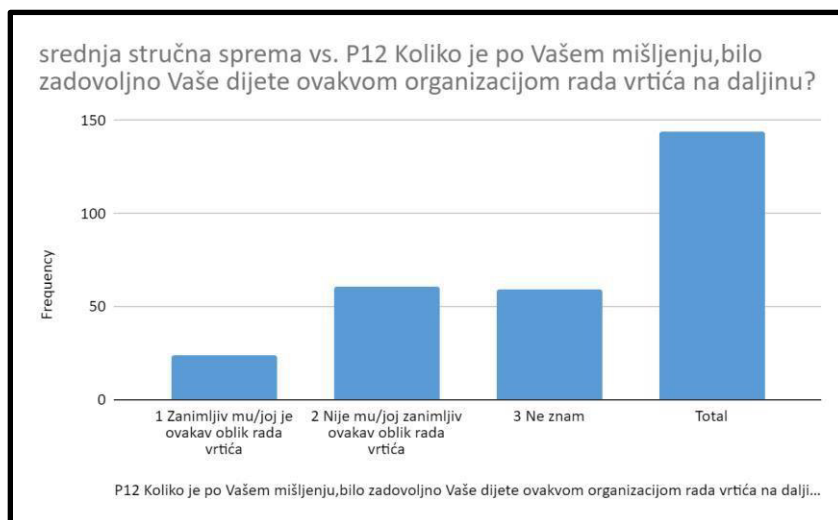
Grafikon 24. Mišljenje nezaposlenih roditelja o napretku djeteta kroz rad vrtića na daljinu

Iz dva usporedna grafikona, obzirom na zaposlenost roditelja, možemo uočiti da ne postoje značajne razlike u mišljenju roditelja o napretku djeteta kroz rad vrtića na daljinu. Pregledom svih ostalih rezultata, možemo odgovoriti da ne postoje značajne razlike u mišljenju zaposlenih i nezaposlenih roditelja o radu vrtića na daljinu, prema kriteriju zaposlenosti.

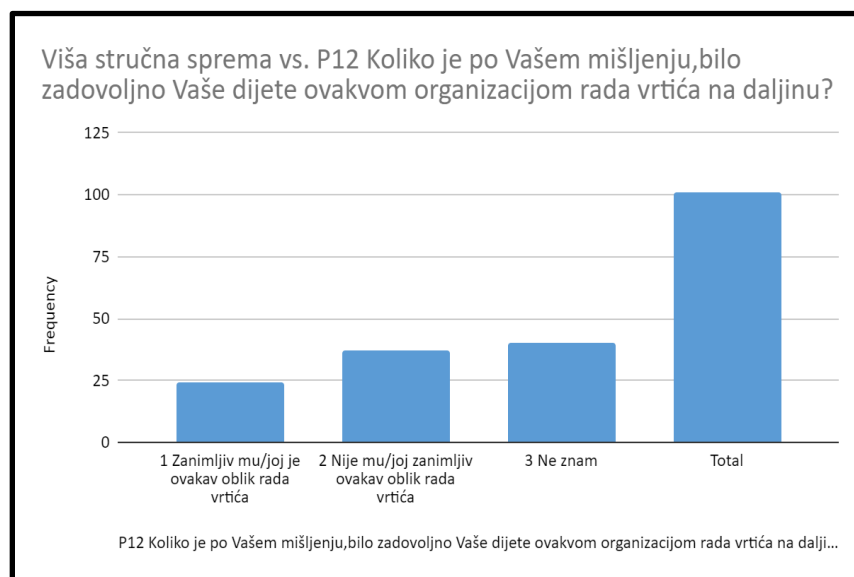
Drugo istraživačko pitanje bilo je *Postoje li razlike u mišljenju roditelja o online organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu predškolske dobi obzirom na korištenje digitalnih tehnologija putem vrtića na daljinu ?* Na ovo pitanje roditelji ispitanici su najviše izrazili svoje mišljenje na pitanjima *Kako procjenjujete količinu sadržaja koje su odgojitelji slali djeci?*, *Kako procjenjujete napredak Vašeg djeteta kroz rad vrtića na daljinu?* Iz rezultata je vidljivo da su roditelji na prvo pitanje u najvećoj mjeri odgovorili u rasponu od *nije dovoljan* do *vrlo dobar*. Najveći je rezultat zabilježen u kategoriji odgovora *dobra količina sadržaja* (34,2%), pa je sljedeći najveći odgovor zabilježen u kategoriji *nije dovoljna količina sadržaja* (19,2%). Obzirom da je pet ponuđenih kategorija odgovora, primjećuje se disperzija odgovora u prve četiri kategorije (*nije dovoljna*, *dovoljna*, *vrlo dobra* i *odlična*) - ali razlike nisu značajno velike. Na drugome pitanju, a koje se isto odnosi na mišljenje roditelja o *online* organizaciji odgojno-obrazovnog rada u uvjetima vrtića na daljinu, primjećuje se u rezultatima da je najveći broj odgovora zabilježen u suprotnim kategorijama - *nije dovoljan* (35,9%) i *dobar napredak* (35,1%). Zaključujemo, u odnosu na ovo istraživačko pitanje, nema razlike u mišljenju roditelja o korištenju digitalnih tehnologija putem vrtića na daljinu.

Treće istraživačko pitanje bilo je *Postoji li povezanost u mišljenju roditelja različite stručne spreme o online organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu predškolske dobi?* Rezultat odgovora potrebno je najprije uočiti unutar deskriptivne statistike - nekvalificirani 0,7%, roditelji - *srednja stručna sprema* 35,4%, roditelji - *viša stručna sprema* 24,8% i roditelji - *visoka stručna sprema* 39,1%. Obzirom da rezultati pokazuju da među roditeljima ispitanicima postoji vrlo mali broj onih koji su u kategoriji *nezaposlenih*, postotak manji od 1%, može se smatrati da je njihov broj zanemariv. Obzirom na strukturu upitnika i kategorije pitanja na koje su roditelji ispitanici odgovarali, gledajući prema stručnim spremama, može se zaključiti da postoji povezanost u mišljenju roditelja. Naime, gotovo kroz sve odgovore na pitanja, prema ponuđenim kategorijama,

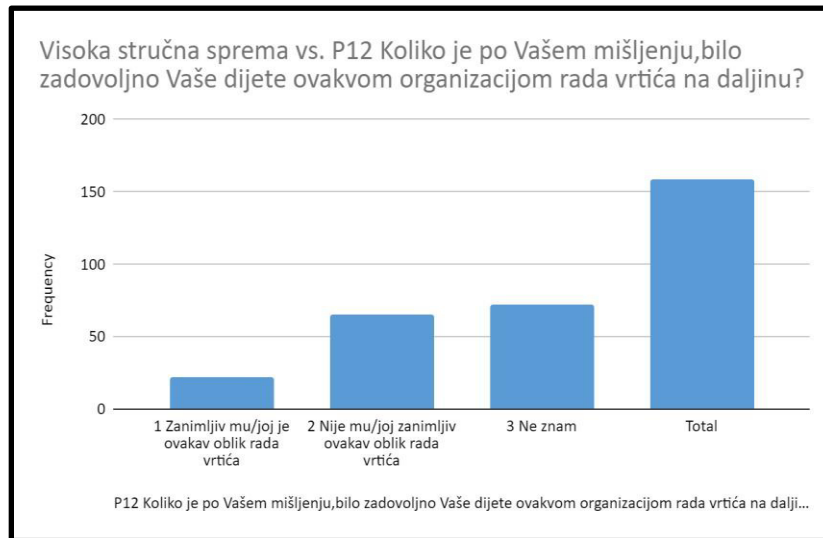
može se zaključiti da roditelji imaju ista razmišljanja o organizaciji odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi.

Grafikon 25. Srednja stručna sprema o zadovoljstvu djece organizacijom

Grafikon 26. Viša stručna sprema o zadovoljstvu djece organizacijom

Grafikon 27. Visoka stručna sprema o zadovoljstvu djece organizacijom

Povezanost u mišljenjima roditelja ispitanika, vidljiva je u priloženim grafikonima 25., 26. i 27. U odnosu na druga pitanja i odgovore, ista su kretanja postotaka odgovora u svim ponuđenim kategorijama odgovora. Obzirom na razliku u stručnoj spreml, roditelji u istim omjerima imaju mišljenja prema ponuđenim kategorijama odgovora, unutar svih pitanja koja su ponuđena u upitniku.

Zadnje istraživačko pitanje koje je postavljeno bilo je *Smatraju li roditelji da je dijete napredovalo kroz rad vrtića na daljinu?* Odgovor i rezultati upitnika na ovo pitanje veoma su važni za planiranje i organiziranje budućih odgojno-obrazovnih sadržaja, u partnerstvu s roditeljima djece rane i predškolske dobi. U odnosu na trendove korištenja digitalnih tehnologija, kako kod roditelja tako i kod djece, moguće je očekivati više integriranih digitalnih modela i sadržaja odgojno-obrazovnog karaktera u primjeni za djecu rane i predškolske dobi. Jedan od razloga je činjenica da prema rezultatima roditelji misle da djeca *nedovoljno napreduju* (35,9%) kroz odgojno-obrazovni rad putem vrtića na daljinu. Sljedeći razlog je svakako činjenica da je drugi najčešći odgovor u kategoriji odgovora *dobar napredak* (35,1%) i time već imamo jednu skupinu roditelja s razumijevanjem važnosti uporabe neizostavnih digitalnih tehnologija u odgoju i obrazovanju djece rane i predškolske dobi danas. Imamo bazu spoznaja na temelju kojih možemo planirati i nuditi edukativne *online* sadržaje djeci kako bi primjereno razvijali jedne od ključnih kompetencija - digitalne kompetencije. Osim toga, imamo niz rezultata na pitanja iz upitnika koji nas obvezuju

na dobro promišljanje i implementiranje digitalnih tehnologija u oblicima koji će biti korisni djeci rane i predškolske dobi.

5.3.2. Interpretacija rezultata

Istraživanje s roditeljima djece rane i predškolske dobi, provedeno je nakon godine dana od prvog iskustva odgojno-obrazovnog procesa u *online* okruženju.

Sredinom ožujka 2020. u Kini se provelo slično istraživanje s roditeljima djece rane i predškolske dobi, nakon što je proglašeno zatvaranje svih gospodarskih i ekonomskih djelatnosti, pa i dječjih vrtića (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7476883/>). Istraživanje je provedeno u *online* okruženju, putem veće Internet platforme - Wenjuanxing (www.wjx.cn), a ispitanici su upitniku pristupali dobrovoljno. Ova se platforma smatra vodećom platformom za *online* istraživanja u Kini. Na upitnik o stavovima i vjerovanjima roditelja prema uporabi digitalnih tehnologija s djecom rane i predškolske dobi odgovorilo je 3275 roditelja iz provincije Henan koja se nalazi u centralnoj Kini. Već nakon dva mjeseca iskustva rada i organiziranja predškolskih aktivnosti za djecu u Kini, proveden je upitnik s roditeljima. Dong, Cao, Li (2020) su za svoju studiju odlučili provesti kvalitativno i kvantitativno istraživanje kojim su došli do spoznaja o trenutnim navikama djece rane i predškolske dobi, o stavovima i uvjerenjima njihovih roditelja povezanim s korištenjem digitalnih tehnologija u vrijeme zatvaranja predškolskih ustanova u provinciji Henan. Ovo istraživanje provedeno za znanstvene potrebe, kao i istraživanje provedeno za potrebe ovog diplomskog rada, je imalo tri kategorije pitanja: demografska obilježja, iskustva s *online* organizacijom rada predškolskih ustanova tijekom pandemije te iskustva djece i stavove roditelja o digitalnim tehnologijama.

Ovo istraživanje jednako kao i naše istraživanje, obuhvatilo je odgovore roditelja između 30 i 40 godina. Ispitanici u dobi od 30 do 39 godina su u postotku od 68,3% odgovorili na istraživanje koje se provodilo u Kini, a na istraživanje za potrebe ovog diplomskog rada najviše je ispitanika u dobi od 31 do 40 godina - 73,7%. Među demografskim obilježjima koja su se tražila u dva usporedna upitnika je stručna sprema roditelja koji su odgovarali na upitnik, tj. njihov obrazovni status. Na jednoj strani imamo u najvećoj mjeri roditelje sa srednjom stručnom spremom koji su odgovarali na upitnik u Kini (31,1%), vrlo mala razlika u postotku je s ispitanicima koji su označili višu i visoku stručnu spremu (*College degree* - 23,8% i *Bachelor degree* - 23,3% , ukupno 47,1% ispitanika s višom ili visokom stručnom spremom). Na upitnik koji se provodio za potrebe

ovog rada, odgovorilo je 35,4% ispitanika sa srednjom stručnom spremom, a 63,9% sa višom ili visokom stručnom spremom.

92,7% roditelja koji su sudjelovali u spomenutom istraživanju u Kini o uporabi digitalne tehnologije u doba pandemije označilo je da su s djecom pristupali sadržajima koje su nudili odgojitelji i odgojiteljice. Ispitanici našeg istraživanja, njih (60,4%) je odgovorilo da nije pratilo vrtić na daljinu.

U zaključku istraživanja u Kini (<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7476883/>) navedeno je da roditelji nisu skloni uporabi tehnologije u ustanovama predškolskog odgoja i obrazovanja što je potvrdilo i mišljenje ispitanika u ovome istraživanju. Razlozi protiv povezani su s brigom za oštećenje vida zbog prekomjernog gledanja ekrana, nedostatak tjelesnih aktivnosti koje mogu narušiti zdravlje djeteta i nedostatak socijalizacije. Ispitanici našeg istraživanja navode da djeca ne vide *online* organizaciju odgojno-obrazovnog rada zanimljivom. U oba istraživanja roditelji su se izjasnili da više podržavaju tradicionalni oblik odvijanja odgojno-obrazovnog procesa kojeg omogućavaju predškolske ustanove.

Roditelji podržavaju uporabu digitalnih tehnologija u obiteljskom okruženju, u ograničenom vremenu kojega nastoje kontrolirati kod djece. Roditelji imaju afirmativan stav prema uporabi digitalnih tehnologija u obiteljskom okruženju i smatraju da djeca upoznavanjem istih ulažu u svoju budućnost. Roditelji s visokom stručnom spremom, koji su odgovorili na upitnik u Kini, smatraju da će djeca steći digitalne kompetencije koje će im pomoći kroz život. Rezultati istraživanja koje smo analizirali za potrebe ovog rada, zaključuju da roditelji misle da djeca ne trebaju imati više *online* sadržaja (60,4%), da ne trebaju koristiti stolna računala i tablete u dječjem vrtiću (73,7%), a njih 82,3% izjašnjava se da djetetu regulira vrijeme provedeno igrajući igre na mobilnom uređaju.

6. Zaključak

Digitalne kompetencije djece danas predstavljaju roditeljima, odgojiteljima i nastavnicima, profesorima - izazov i obvezu. Djeca današnjice rađaju se pored digitalnih uređaja, djeca s digitalnim tehnologijama odrastaju i razvijaju nove modele učenja i zabave. Na odraslima je, da u pravoj mjeri podrže kod djece digitalne tehnologije, upozore ih ne eventualne posljedice uslijed prekomjernog korištenja digitalnih izuma. Upravo je najveća briga roditelja, prekomjerno korištenje sveprisutnih digitalnih uređaja. Stoga, treba razvijati zdrave navike korištenja digitalnih tehnologija.

Informacijska i komunikacijska tehnologija iz dana u dan, razvija nova digitalna rješenja, pa i po pitanju vlastite sigurnosti. Pieters (2009) navodi da je zaštita privatnosti korisnika digitalnih platformi obvezna kod osmišljavanja digitalnih aplikacija, manje i više dobro implementirana. To je isto jedan od razloga, zašto je potrebno da se kao odgojitelji, roditelji informiramo o svim kategorijama digitalnih tehnologija kao što su prednosti korištenja i zaštita privatnosti. Na isti način, potrebno je educirati i djecu.

Situacija s pandemijom koronavirusa, ukazala nam je svima, na nužnost korištenja digitalnih tehnologija, na komunikaciju koju nam omogućava digitalno doba kada smo fizički spriječeni biti jedni pored drugih. Digitalne kompetencije djece propisane su Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Roguljić (2019) zaključuje da je tehnologija neizbježna i prisutnost digitalnih modernih izuma u životu djece vidi kao neizostavan dio njihova djetinjstva. Matković (2019) istražuje učestalost igranja računalnih igara kod djece rane i predškolske dobi te zaključuje da su iste omogućile djeci potpuno drugačiji model učenja preko igre. Kodžoman Svalina (2020) je došla do zaključka, istražujući digitalne kompetencije odgojitelja djece rane i predškolske dobi, da im je potrebna podrška za usavršavanjem istih te ih vide kao nužnost u svom poslu. Istraživanjem koje je provedeno za potrebe ovog diplomskog rada, saznali smo da roditelji koriste digitalne tehnologije i dozvoljavaju to i svojoj djeci. Uočena je razlika u poimanju korisnosti digitalnih tehnologija kod kuće i unutar ustanova za rani i predškolski odgoj.

Istražujući temu organiziranja *online* odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi, jasno je da treba razvijati i prezentirati roditeljima korisnost digitalnih tehnologija. Jako je važno kakav stav imamo kao odgojitelji ili roditelji prema digitalnim rješenjima, način kojim ih

predstavljamo budućim generacijama i vidimo li ih kao iskorak u vremenu u kojem živimo. Prednosti i štetnosti korištenja digitalnih tehnologija dio su procesa koji se uči. Realiziranje odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi moguće je ostvariti u partnerstvu s roditeljima koji imaju pozitivne stavove prema istome. Odgojitelji djece rane i predškolske dobi, koji komuniciraju s roditeljima putem elektroničke pošte ili održavaju roditeljske sastanke putem *online* aplikacija, zasigurno razvijaju naviku korištenja digitalnih tehnologija s roditeljima, upoznaju ih s novim mogućnostima suradnje i komunikacije. Djeca s kojom roditelji i odgojitelji razgovaraju o digitalnim tehnologijama kao edukativnom načinu za učenje ili učenje uz zabavu, imaju širu sliku o mogućnostima digitalnih tehnologija.

Djeca će uvijek biti djeca, i griješiti će prilikom korištenja digitalnih tehnologija i izuma. Odrasli su njihova zaštita i njihova je dužnost da tokom odrastanja djeci budu podrška. Prednosti korištenja digitalnih tehnologija su ogromne, ako ih se koristi umjereno i na ispravan način. *Online* organizacija odgojno-obrazovnog rada, uz dobru pripremu sadržaja za djecu, uz partnerstvo s roditeljima koji imaju naviku komuniciranja s odgojiteljima svoje djece u digitalnom okruženju, ima svoje prednosti i može biti podloga za razvijanje digitalnih kompetencija djece. U tradicionalnom obliku rada s djecom rane i predškolske dobi, u dječjim vrtićima, potrebno je uvesti više digitalnih edukativnih sadržaja. Odgojitelji djece rane i predškolske dobi bi trebali imati više edukacija u području informacijske i komunikacijske tehnologije kako bi kvalitetno mogli osmišljavati aktivnosti i sadržaje za djecu u tom području. Na taj način razvijali bi s djecom, s njihovim roditeljima, navike korištenja i učenja u digitalnom okruženju, za dobrobiti djece i društva u kojem živimo.

“Nepismeni 21. stoljeća neće biti oni koji ne znaju čitati i pisati, nego oni koji ne znaju učiti, ne znaju napustiti naučeno i nisu u stanju ponovno učiti”

Alvin Toffler.

7. Sažetak

Ovaj rad se bavi pitanjem organizacije odgojno-obrazovnog procesa za djecu rane i predškolske dobi, u *online* okruženju. Naglasak je stavljen na uporabu digitalnih tehnologija u komunikaciji s roditeljima i djecom rane i predškolske dobi, u doba pandemije koronavirusa. Teorijski dio rada objašnjava prisutnost i važnost digitalnih tehnologija u životu djece i odraslih (odgojitelja i roditelja), prednosti komunikacije putem digitalnih alata i sigurnosti korištenja digitalnih tehnologija kao neizostavan dio života danas. Empirijski dio rada se bavi istraživanjem s roditeljima djece rane i predškolske dobi koje je provedeno putem *online* anketnog upitnika. Za potrebe istraživanja, upitnik je donio rezultate o navikama djece i korištenju mobilnih uređaja, o stavovima roditelja prema korištenju digitalnih tehnologija kod kuće i u dječjem vrtiću i mišljenje o organizaciji rada vrtića na daljinu. Na temelju rezultata i analize dobivenih podataka, organizacija odgojno-obrazovnog rada je moguća u partnerstvu s roditeljima djece.

Ključne riječi: digitalne kompetencije, *online* odgojno-obrazovni rad, partnerstvo, djeca, roditelji, odgojitelji

Summary

This paper deals with the issue of organizing the educational process for children of early and preschool age, in an online environment. Emphasis is placed on the use of digital technologies in communication with parents and children of early and preschool age, in the age of the coronavirus pandemic. The theoretical part of the paper explains the presence and importance of digital technologies in the lives of children and adults (educators and parents), the benefits of communication through digital tools and the security of using digital technologies as an indispensable part of life today. The empirical part of the paper deals with research with parents of early and preschool children conducted through an online survey questionnaire. For the purposes of the research, the questionnaire provided results on children's habits and use of mobile devices, parents' attitudes towards the use of digital technologies at home and in kindergarten, and an opinion on the organization of remote kindergarten work. Based on the results and analysis of the obtained data, the organization of educational work is possible in partnership with the parents of children.

Keywords: digital competencies, online educational work, partnership, children, parents, educators

8. Literatura

1. Abdelhafez, A. (2021). Digitizing Teacher Education and Professional Development during the COVID-19 Pandemic. *Academia Letters*. <https://doi.org/10.20935/AL295> Pristupljeno: 02.05.2021.
2. Babić, A. (2021). Digitalne vještine kao perspektiva razvoja gospodarstva i važan čimbenik digitalne transformacije. *Ekonomski pregled*, 72 (1), 59-87. <https://doi.org/10.32910/ep.72.1.3> Pristupljeno: 16.05.2021.
3. Čakmazović, A. (2021). Medijska pismenost za najmlađe. *Multimedijски priručnik za djecu predškolske i rane školske dobi*. Savez društava "Naša djeca" Hrvatske, Zagreb
4. Delić, A. (2018). *Digitalna kompetencija u dječjem vrtiću* (Diplomski rad). Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:942524> Pristupljeno: 02.05.2021.
5. Denić, N., Nešić, Z., Radojčić, M., Petković, D. i Stevanović, M. (2017). Prilog istraživanju zaštite djece u korištenju Interneta. *Tehnički vjesnik*, 24 (Supplement 2), 525-533. <https://doi.org/10.17559/TV-20150618131930> Pristupljeno: 04.05.2021.
6. Diklić, J., Nakić, M. i Šošić, D. (2019). Edukativna uloga društvenih mreža u medijskom odgoju djeteta. *Communication Management Review*, 04 (01), 178-195. <https://doi.org/10.22522/cmr20190146> Pristupljeno: 04.05.2021.
7. Dobrota, S. i Tomaš, S. (2009). Računalna igra u glazbenoj nastavi: Glazbena igra Orašar. *Život i škola*, LV (21.), 29-39. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/37078> Pristupljeno: 02.05.2021.
8. Dong, C., Cao, S., & Li, H. (2020). Young children's online learning during COVID-19 pandemic: Chinese parents' beliefs and attitudes. *Children and youth services review*, 118, 105440. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105440> Pristupljeno: 07.06.2021.
9. elektronička pošta. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 6. 5. 2021. <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=17645>>.
10. Ivaštanin, I. i Vrbanec, D. (2015). Razvijanje partnerstva s roditeljima. *Dijete, vrtić, obitelj*, 21 (79), 24-25. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/172747> Pristupljeno: 06.05.2021.
11. Javed, B., Sarwer, A., Soto, E. B., & Mashwani, Z. U. (2020). The coronavirus (COVID-19) pandemic's impact on mental health. *The International journal of health planning and management*, 35(5), 993–996. <https://doi.org/10.1002/hpm.3008> Pristupljeno 08.06.2021.

12. Kanjić, S. i Boneta, Ž. (2012). Viđenje partnerstva obitelji i vrtića očima roditelja. *Dijete, vrtić, obitelj*, 18 (70), 8-10. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/123763> Pristupljeno: 06.05.2021.
13. Kimani, J. (2021). Influence of Information Communication Technology on Child Education. *Journal of Technology and Systems*, 3(1), 36. Preuzeto s <https://carijournals.org/journals/index.php/JTS/article/view/551> Pristupljeno 07.06.2021.
14. Kodžoman Svalina, M. (2020). *Digitalne kompetencije odgojitelja rane i predškolske dobi* (Diplomski rad). Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:600966> Pristupljeno: 02.05.2021.
15. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb. Element d.o.o.
16. Maletić, F. (2014). Informacija je ponovo „in”. *In medias res*, 3 (5), 716-723. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/127202> Pristupljeno: 02.05.2021.
17. Matković, D. (2019). *Učestalost igranja računalnih igara kod djece predškolske dobi* (Diplomski rad). Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:282431> Pristupljeno: 03.05.2021.
18. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014), Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Zagreb
19. Nadrljanski, Ć. (2006). Informatička pismenost i informatizacija obrazovanja. *Informatologija*, 39 (4), 262-266. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/9254> Pristupljeno: 02.05.2021.
20. Pintar, Ž. (2018). Odgojitelji i odgojna partnerstva u kontekstu ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. *Acta Iadertina*, 15 (1), 0-0. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/205792>
21. Pieters, W. & A. van Cleeff (2009). The precautionary principle in a world of digital dependencies. *Computer*, 42(6): 50–56.
22. Prensky, M. (2001). “Digital Natives, Digital Immigrants”. In *On the Horizon, October 2001*, 9 (5). Lincoln: NCB University Press.

23. Redecker, C. (2017). Europski okvir digitalnih kompetencija za obrazovatelje: DigCompEdu. *European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu*. Zajednički istraživački centar Europske komisije – Europska unija
24. Roje Ćapić, M., Buljan Flander, G. i Selak Bagarić, E. (2020). Mala djeca pred malim ekranima: Hrvatska u odnosu na Europu i svijet. *Napredak*, 161 (1-2), 45-61. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/239891> Pristupljeno: 08.05.2021.
25. Roguljić, M. (2019). *Utjecaj tehnologije na razvoj djeteta rane i predškolske dobi* (Master's thesis). Retrieved from <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:014789> Pristupljeno: 08.05.2021.
26. Ružić, N. (2011). Zaštita djece na Internetu. *Nova prisutnost*, IX (1), 155-169. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/72422> Pristupljeno: 04.05.2021.
27. Sillat, L.H., Kollom, K., Tammets, K. (2017) Development of digital competencies in preschool teacher training, *EDULEARN17 Proceedings*, pp. 1806-1813. https://www.researchgate.net/publication/318705610_DEVELOPMENT_OF_DIGITAL_COMPETENCIES_IN_PRESCHOOL_TEACHER_TRAINING
28. Sindik, J. (2012). Kako roditelji percipiraju utjecaj medija na predškolsku djecu?. *Medijska istraživanja*, 18 (1), 5-33. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/85379> Pristupljeno: 03.05.2021.
29. Slunjski, E. (2015). Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj pred vratima prakse. *Dijete vrtić obitelj* (79) 2-5.
30. Vekić-Kljaić, V. (2016). Stavovi roditelja predškolske djece o ključnim kompetencijama važnima za budući uspjeh djeteta. *Školski vjesnik*, 65 (3), 379-401. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/178098> Pristupljeno: 03.05.2021.
31. Vuletić, S., Jeličić, A. i Karačić, S. (2014). Bioetičke konotacije interneta. *Diacovensia*, 22 (4), 525-558. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/134085> Pristupljeno: 04.05.2021

Internet izvori:

1. <https://www.medijskapismenost.hr/rezultati-istrazivanja-kako-hrvatski-predskolci-provode-vrijeme-uz-ekrane>

2. <https://raisingchildren.net.au/preschoolers/play-learning/screen-time-healthy-screen-use/internet-safety-3-5-years>
3. <https://www.medijskapismenost.hr/medijska-pismenost-za-najmlade-multimedijски-prirucnik/>
4. https://ec.europa.eu/croatia/safety_on_internet_protect_your_personal_data_hr
5. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_05_42_805.html
6. <https://www.unicef.org/bih/izvje%C5%A1taji/otvoreni-obrazovni-digitalni-alati-za-interaktivnu-komunikaciju-putem-interneta>
7. <https://policies.google.com/terms/service-specific?hl=hr>
8. <https://mooc.carnet.hr/mod/book/view.php?id=26294&chapterid=7613>
9. <https://www.storyjumper.com/>
10. <https://kahoot.com/>
11. <https://quizlet.com/en-gb>
12. <https://www.unicef.org/bih/media/5066/file/Digitalni%20alati%20za%20interaktivnu%20komunikaciju%20putem%20interneta.pdf>
13. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7476883/>

9. Prilozi

1. UPITNIK ZA RODITELJE

Pred Vama je upitnik kojim želimo utvrditi Vaše mišljenje o organizaciji odgojno-obrazovnog rada vrtića na daljinu.

Rezultate do kojih dođemo koristit ćemo isključivo u znanstvene svrhe, za potrebe pisanja diplomskoga rada pod nazivom: ONLINE ORGANIZACIJA ODGOJNO-OBRAZOVNOGA RADA ZA DJECU RANE I PREDŠKOLSKE DOBI.

Ljubazno Vas molim da pažljivo popunite upitnik i iskreno odgovorite. Potrebno je 5 minuta za ispunjavanje. Vaši odgovori su anonimni i nije potrebno potpisivati se.

P1 Spol :

- 1 Muško
- 2 Žensko

P2 Dobna skupina kojoj pripadate:

- 1 Do 30 godina
- 2 Od 31 do 40 godina
- 3 Od 41 do 50 godina
- 4 51 godina i više

P3 Mjesto:

- 1 Grad
- 2 Selo
- 3 Općina

P4 Vaše obrazovanje:

- 1 Nekvalificiran/a
- 2 Srednja stručna sprema
- 3 Viša stručna sprema
- 4 Visoka stručna sprema

P5 Status zaposlenja:

- 1 Zaposlen/a
- 2 Nezaposlen/a

P5a Ako ste zaposleni, odaberite način rada za vrijeme pandemije:

- 1 Stalno od kuće
- 2 Pola od kuće, pola na radnom mjestu
- 3 Stalno na radnom mjestu

P6 Koliko djece vrtićke dobi imate:

- 1 Jedno dijete
- 2 Dvoje djece vrtićke dobi
- 3 Više od dvoje djece

P7 Sljedeće tvrdnje se odnose na Vaš pozitivan i negativan stav prema uporabi mobilnih uređaja.

Označite samo jedan odgovor po retku:

1 Slažem se	2 Niti se slažem, niti se ne slažem	3 Ne slažem se			
Moje dijete može više od 30 minuta koncentrirano koristiti mobilni uređaj.	1	2	3		
Moje dijete koristi digitalni uređaj potpuno samostalno.	1	2	3		
Moje dijete ima vlastiti mobilni uređaj.	1	2	3		
Moje dijete može jesti bez mobilnog uređaja.	1	2	3		
Moje dijete može zaspati bez mobilnog uređaja.	1	2	3		
Moje dijete može vršiti nuždu bez mobilnog uređaja.	1	2	3		
Djetetu zabranjujem igranje igara na mobitelu.	1	2	3		
Djetetu nikada nisam zabranila/zabranio igranje igara na mobitelu.	1	2	3		
Djetetu reguliram vrijeme provedeno igrajući igre na mobilnom uređaju.	1	2	3		
Dok izvršavam kućanske ili druge poslove moje dijete je na mobilnom uređaju.	1	2	3		
	3				
Moje dijete i ja imamo zajedničke aktivnosti na mobilnom uređaju.	1	2	3		

P8 Sljedeće se tvrdnje odnose na Vaše mišljenje o uporabi online sadržaja za djecu u vrtiću:

Označite samo jedan odgovor po retku:

1 Slažem se	2 Niti se slažem, niti se ne slažem	3 Ne slažem se			
Djeca od 4 do 6 godina bi trebala imati više online sadržaja.	1	2	3		
U dječjem vrtiću potrebno je koristiti stolna i mobilna računala.	1	2	3		
Odgojitelji/odgojiteljice su osposobljeni za izradu online sadržaja.	1	2	3		
Pristupit ću svim sadržajima koje preporuči odgojitelj/odgojiteljica.	1	2	3		

P9 Je li Vaše dijete pratilo rad vrtića na daljinu?

- 1 Da
- 2 Ne

P10 Koji oblik komunikacije je koristio/la odgojitelj/ica Vašega djeteta za rad vrtića na daljinu?

- 1 Komunikacija putem Facebooka
- 2 Komunikacija putem e-maila
- 3 Komunikacije putem Vibera
- 4 Komunikacija putem WhatsApp-a
- 5 Komunikacija i suradnja putem aplikacija: Zoom ili Google Meet ili Skype
- 6 Kombinacija više oblika

7 Nije bilo komunikacije ni suradnje

P11 Jeste li svakodnevno pratili rad vrtića na daljinu za Vaše dijete?

- 1 Da
- 2 Ne

P12 Koliko je po Vašem mišljenju, bilo zadovoljno Vaše dijete ovakvom organizacijom rada vrtića na daljinu?

- 1 Zanimljiv mu/joj je ovakav oblik rada vrtića
- 2 Nije mu/joj zanimljiv ovakav oblik rada vrtića
- 3 Ne znam

P13 Koliko je prema Vašoj procjeni potrebno vremena u jednom danu Vašem djetetu za izvršenje ili uključivanje svih ponuđenih poticaja kroz rad vrtića na daljinu?

- 1 1 do 2 sata
- 2 2 do 4 sata
- 3 4 do 6 sati
- 4 više od 6 sati

P14 Koliko ste zadovoljni organizacijom rada vrtića na daljinu?

- 1 Uopće nisam zadovoljan/na
- 2 2
- 3 3
- 4 4
- 5 U potpunosti sam zadovoljan/na

P15 Označite Vaše slaganje s navedenim tvrdnjama:

Označite samo jedan odgovor po retku:

- 1 Slažem se 2 Niti se slažem, niti se ne slažem 3 Ne slažem se
- Moje dijete je dobro reagiralo na rad vrtića na daljinu. 1 2 3
- Moje dijete je bolje pratilo organizaciju vrtića uživo nego rad vrtića na daljinu. 1 2 3
- Moje dijete može kroz rad vrtića na daljinu jednako napredovati kao u vrtiću uživo.
1 2 3
- Partnerstvo roditelja i odgojitelja je ključno u realizaciji rada vrtića na daljinu.
1 2 3

P17 Kakva je bila komunikacija između Vašeg djeteta i odgojitelja?

- 1 Loša komunikacija
- 2 Dobra komunikacija
- 3 Izvrsna komunikacija

P18 Koliko po Vašem mišljenju, Vašem djetetu nedostajao izravan kontakt s odgojiteljem?

- 1 Mnogo mu je nedostajao
- 2 Nedostajao mu je
- 3 Uopće mu nije nedostajao

4 Ne znam

P19 Kako procjenjujete količinu sadržaja koje su odgojitelji slali djeci?

1 Nije dovoljna

2 Dovoljna

3 Dobra

4 Vrlo dobra

5 Odlična

P20 Kako procjenjujete napredak Vašeg djeteta kroz rad vrtića na daljinu?

1 Nije dovoljan

2 Dovoljan

3 Dobar

4 Vrlo dobar

5 Odličan

P21 Jeste li upoznati na koji način se vrednuje rad Vašeg djeteta?

1 Nisam upoznat/a

2 Upoznat/a sam

P22 Što vam je predstavljalo poteškoću u realizaciji ponuđenih poticaja i aktivnosti vrtića na daljinu koje ste dobivali od odgojitelja?

1 Nedostatak vremena

2 Nepoznavanje sadržaja kojeg bi trebalo realizirati s djetetom

3 Ponuđene aktivnosti nisu jasno prezentirane

4 Nedostatak informatičke opreme (laptopa, mobitela)

5 Nije bilo poteškoća

SVEUČILIŠTE U SPLITU

FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Darija Delić, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, izjavljujem da je ovaj diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga diplomskoga rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 24.06.2021.godine

Potpis

Darija Delić

SVEUČILIŠTE U SPLITU

FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOG DJELA

kojom ja Darija Delić, kao autor/ica diplomskog rada dajem suglasnost Filozofskom fakultetu u Splitu, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom

„*Online* organizacija odgojno-obrazovnog rada za djecu rane i predškolske dobi“

koristi na način da ga, u svrhu stavljanja na raspolaganje javnosti, kao cjeloviti tekst ili u skraćenom obliku trajno objavi u javnoj dostupni repozitorij Filozofskog fakulteta u Splitu, Sveučilišne knjižnice Sveučilišta u Splitu te Nacionalne i sveučilišne knjižnice, a sve u skladu sa Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom.

Korištenje diplomskog rada na navedeni način ustupam bez naknade.

Split, 24.06.2021.godine

Potpis

OBRAZAC I.P.

IZJAVA O POHRANI ZAVRŠNOG / DIPLOMSKOG RADA U DIGITALNI
REPOZITORIJ FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU

STUDENT/ICA	DARIJA DELIĆ
NASLOV RADA	ONLINE ORGANIZACNA RADA ZA DJEČU RANE I PREDŠKOLSKE DOBI
VRSTA RADA	DIPLOMSKI RAD
ZNANSTVENO PODRUČJE	DRUŠTVENE ZNANOSTI
ZNANSTVENO POLJE	PEDAGOGIJA
MENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	doc. dr. sc. SUŽANA TOMAŠ
KOMENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	
ČLANOVI POVJERENSTVA (ime, prezime, zvanje)	1. doc. dr. sc. SUŽANA TOMAŠ 2. prof. dr. sc. SNJEŽANA DOBKOTA 3. prod. dr. sc. MARIJO KRNIĆ

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/ica predanog završnog/diplomskog rada (zaokružiti odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude (zaokružiti odgovarajuće):

- a.) u otvorenom pristupu
- b.) rad dostupan studentima i djelatnicima Filozofskog fakulteta u Splitu
- c.) rad dostupan široj javnosti, ali nakon proteka 6/12/24 mjeseci (zaokružiti odgovarajući broj mjeseci)

U slučaju potrebe dodatnog ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

24.06.2021 Split

mjesto, datum

Darija Delić

potpis studenta/ice